

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 1

1 Nisan 2026 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.12

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

----- 0 -----

BAŞKAN FUAT OKTAY - Dışişleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri, değerli katılımcılar; Dışişleri Komisyonunun 28'inci Yasama Döneminin 21'inci Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Yine, her zaman olduğu gibi, müsaadelerinizle, gündeme geçmeden önce sizlerle birkaç hususu paylaşmak istiyorum. Sözlerime başlarken Dünya Kupası'na katılma hakkını kazanan Millî Futbol Takımı'mızı Komisyonumuz adına yürekten kutluyorum. Sporcularımıza inancımız tamdır, milletçe kenetlendik ve kupa bekliyoruz.

Tabii, gündemimize geçmeden önce değerlendirmemiz gereken ne yazık ki yine devam eden birçok olay var çevremizde ve aynı zamanda da bir önceki toplantıdan bugüne kadarki geçen süredeki faaliyetlerle ilgili de kısa bir bilgilendirmede de bulunmayı arzu ediyorum.

Ülkemizin etrafındaki ateş çemberi ne yazık ki giderek genişlemekte. İsrail ve ABD'nin mart ayının başında İran'a saldırmasıyla başlayan savaş Irak, Lübnan ve Körfez ülkeleri başta olmak üzere geniş bir coğrafyaya yayılmış durumda. Diğer taraftan, Hürmüz Boğazı'nda başta enerji olmak üzere ticaret ve ulaşım koridorları kapanmış, enerji fiyatları yükselmiş, aslında bir anlamda da sürekli dalgalanan istikrarsız bir ortama sürüklenmiş ve küresel ekonomi de son derece olumsuz etkilenmiştir. Savaş, İsrail'in savaşı olmasına rağmen başta bölge ülkeleri olmak üzere ne yazık ki bedelini tüm dünya ödemektedir. İsrail ve ABD'nin İran'a karşı başlattıkları saldırıların hukuki bir meşruiyeti yoktur. Barışçıl bir çözüm bulunmasına yönelik müzakerelerin sürdüğü bir dönemde gerçekleştirilen bu saldırılar yalnızca bölgesel barışı değil, aynı zamanda uluslararası hukuku ve diplomasiyi de ağır biçimde yaralamıştır. İran'ın kendisini İsrail ve ABD'ye karşı savunma hakkı bulunmaktadır ancak komşu ülkelere yönelik saldırılarda bulunması, bu ülkelerde sivil yerleşimleri ve altyapı tesislerini hedef alması doğru değildir. Bu strateji İsrail'in arzu ettiği Körfez ülkelerinin İran'a karşı birleşerek İsrail tarafında savaşa dâhil olmalarına hizmet edecektir. Benzer şekilde ABD ve İsrail'in İran'da sivil halkın hayatını sürdürmesi için elzem olan elektrik, su arıtma tesisleri gibi sivil altyapı tesislerini vurması yanlıştır, uluslararası hukuka aykırıdır. Uluslararası düzenin neredeyse yok olduğu bir dönemde sadece güçlünün haklı olduğu bir yapıdan, bir sistemden uluslararası hukuka herkesin uymak durumunda olduğu adaletli bir düzene geçişe ihtiyaç vardır. Öte yandan, İran'dan ateşlendiği belirlenen füzelerin hava sahamızı ihlal etmesi hiçbir şekilde kabul edilemez. Ülkemizin egemenlik alanlarına yönelen her türlü tehdide karşı gerekli tedbirler kararlılıkla ve tereddütsüz bir şekilde Hükümetimizce, devletimizce alınmıştır, alınmaktadır. Türkiye olarak temel hedefimiz bu savaşın bir an önce sona ermesidir. Bu doğrultuda ülkemiz bazı dost ülkelerle birlikte yoğun bir diplomatik çaba ortaya koymaktadır. İran'daki gelişmelere ilişkin olarak bugün Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Musa Kulaklıkaya tarafından detaylı bir sunum yapılacaktır. Bu sunumla bir yandan Komisyonumuzun bilgilendirilmesi, diğer yandan da Komisyon üyelerimizin değerli görüş ve katkılarının Dışişleri Bakanlığımıza iletilmesi amaçlanmaktadır. İran'da bu gelişmeler yaşanırken İsrail'in Suriye ve Lübnan'a yönelik saldırılarının da sürdüğü, Lübnan'da Litani Nehri'nin güneyini işgal etme girişimi içinde olduğunu görmekteyiz. Buna ilaveten İsrail'in Kudüs ve Batı Şeria'daki saldırı ve işgal girişimleri de devam etmektedir. Mescid-i Aksa'nın ibadete kapalı olması ve ilk defa bir bayram namazının kılınmasına izin verilmemesi hiçbir şekilde kabul edilemez, Batı ülkeleri de bu duruma sessiz kalmamalıdır. İsrail'in uluslararası hukuka ve tüm değerlere aykırı bu tutumu sadece Müslümanlara karşı değil, işgali altında bulunan bölgelerdeki Hristiyanlar için de geçerlidir. İsrail'in Gazze'de yol açtığı insanlık dışı dram devam etmektedir. İran'daki savaşın ön plana çıkması nedeniyle Gazze gündemden düşmemelidir. Öte yandan, Suriye'deki gelişmeler de ülkemiz ve bölgemiz açısından önemini korumaktadır. Temennimiz istikrarın muhafaza edilmesi ve 911 kilometre sınırı paylaştığımız Suriye'nin bir an önce huzur ve refaha kavuşmasıdır. İsrail'in saldırıları, yeni işgal girişimleri ve SDG'yle ilgili hususlar başta olmak üzere Suriye'deki gelişmeleri yakından takip ediyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, ülkemizin kuzeyinde devam eden Rusya-Ukrayna Savaşı da ne yazık ki bütün şiddetiyle sürmektedir. Bu konuda da tüm gelişmeleri yakından izliyor, Karadeniz'de, özellikle ekonomik bölgemizde deniz ticaretine yönelik saldırıların yaşanmaması için tüm tarafları uyarıyoruz. Bunun yanında Türkiye olarak başta İstanbul süreci olmak üzere savaşın sona erdirilmesine yönelik her türlü diplomatik çabaya destek vermeyi sürdürüyoruz.

Değerli arkadaşlar, savaş kaynaklı Hürmüz Boğazı'ndaki tıkanıklığı bahane ederek Netanyahu'nun Körfez petrol ve doğalgazını Kızıldeniz ve İsrail limanları üzerinden Akdeniz'e taşınması yönündeki önerisiyle Gazze'de yaşanan işgal ve katliamlar, İran ve Körfez'e yönelik saldırılar bir arada değerlendirilmelidir. Buradaki amaç enerji ve ticaret yollarının İsrail üzerinden uluslararası pazarlara açılmasıdır. Körfez ve bölge ülkeleri asla böyle bir oyuna gelmemelidir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 2

İkinci husus nükleer silahlarla ilgili. Nükleer silah edinmeye çalışmakla suçladığı İran'a saldıran ve sorumsuzca davranan İsrail'in 1960'lı yıllardan bu yana elinde bulundurduğu bilinen nükleer silahları da bir an önce tasfiye edilmelidir. Savaşan taraflarca, biraz önce ifade ettiğimiz şekilde su arıtma tesislerine, elektrik santrallerine ve her türlü sivil altyapıya yönelik saldırılar her kimden gelirse gelsin uluslararası hukuka ve evrensel insani değerlere aykırıdır. Bu tehdidi savuran ve fiili saldırılarda bulunan her kim olursa olsun bu savaş suçudur.

Son husus da yine kapsayıcı, katılımcı, en güçlünün de uluslararası hukuka uymak durumunda kalacağı, adalet ve istikrarın tesis edildiği, çifte standardı olmayan ve herkes için eşit muamele edebilen yeni bir dünya düzenine olan ihtiyaç çok daha aşikâr hâle gelmiştir.

Değerli komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; her zaman ifade ettiğimiz üzere böylesi bir ortamda ülkemizin hem içeride hem dışarıda güçlü olması büyük önem taşımaktadır. Bu anlayışla Komisyon olarak birlik ve dayanışma içerisinde ikili ve çok taraflı parlamenter diplomasi faaliyetlerimizi kararlılıkla sürdürüyoruz. Bu çerçevede 9-14 Şubat 2026 tarihleri arasında yani İran'a yönelik saldırılar başlamadan yaklaşık iki hafta önce Komisyon olarak yine ABD'nin başkenti Washington'ı ziyaret ettik ve Kongrenin iki kanadı olan Senato ile Temsilciler Meclisi Dışişleri Komisyonlarının Başkanları ve Cumhuriyetçi ve Demokrat üyelerle de ayrı ayrı görüşmeler gerçekleştirdik. Temaslarımızda iki ülke liderleri ve Hükümetleri arasında gelişen olumlu diyalogun sonucunda oluşan pozitif gündemin kongreye de yansıtılması gerektiğini görüştük, Türk dış politikasının temel ilkeleri olan ülkelerin toprak bütünlüğüne, bağımsızlığına ve egemenliğine saygı temelinde Türkiye ile ABD arasında iş birliğinin artırılmasının hem iki ülkenin hem de bölge ülkelerinin yararına olacağını karşılıklı değerlendirmelerimizle de müşahede ettik. NATO üyesi ülkeler arasında savunma sanayisine ilişkin yaptırımların aslında hiç olmaması gerektiğini vurguladık. Bu alanda Türkiye'ye yönelik kongredeki kısıtlamaların bir an önce kaldırılması beklentimizi dile getirerek bu hususta nasıl bir yol haritası izlenebileceğini hep birlikte istişare ettik. Tüm bu hususlar da, parlamentolar arası diyalogun geliştirilmesinin önemli olduğu hususunda da mutabık kaldık. Ziyaretimiz vesilesiyle Washington'da önemli düşünce kuruluşlarından yoğun katılımın olduğu bir toplantıya iştirak ettik. Ayrıca yine Washington'daki Türk toplumu temsilcileriyle bir araya gelme imkânı bulduk, bunun yanı sıra Georgetown Üniversitesi'nde de Amerikalı ve uluslararası öğrenci ve öğretim üyeleriyle buluşarak bir dış politika söyleşisi gerçekleştirdik. Yaptığımız tüm temaslarda ülkemize yönelik ilginin arttığını ve yaklaşımların daha olumlu bir çizgiye geldiğini müşahade ettik. Meclisimiz ile Kongre arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için önemli bir potansiyelin olduğunu gördük. Her iki tarafta da partilerüstü bir yaklaşımın bu potansiyelin gerçekleşmesinde önemli rol oynayacağını değerlendirmekteyiz. 24 Şubat 2026 tarihinde ise Bakü'de düzenlenen Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan 10'uncu Dışişleri Komisyonları toplantısına katılarak başta ulaştırma, enerji ve ticaret olmak üzere üçlü iş birliğimizin geliştirilmesi konularını ele aldık. Bölgesel ve küresel gelişmeleri karşılıklı değerlendirme fırsatı bulduk. Azerbaycan ziyaretimiz kapsamında Bakü'de eğitim öğretim faaliyetlerini başarılı bir şekilde sürdüren Bakü Türk Anadolu lisesi ile Azerbaycan Uluslararası Maarif Okulları Gençlik Kampüsünü de Komisyon olarak ziyaret ettik, öğretmen ve öğrencilerimizle bir araya gelerek samimi bir ortamda hasbihâl etme fırsatı bulduk. Hocalı Katliamı'nın yıl dönümü dolayısıyla katliamın tanıklarıyla bir araya geldik, şehitlerimizi yâd ettik. Ümit ediyoruz bu tür katliamlar bir daha yaşanmaz. Son toplantımızdan bu yana ayrıca İspanya Temsilciler Meclisi Başkanı Sayın Francina Armengol Socias'la 26 Ocak 2026 tarihinde Komisyon olarak görüştük, görüşmemizde Türkiye ile İspanya arasındaki yakın ilişkilerin yanı sıra Türkiye-AB ilişkileri ile Filistin ve İran'daki gelişmeler gibi küresel siyasetin gündeminde yer alan konuları değerlendirdik, benzer görüşleri paylaştığımızı müşahade ettik. Bu dönemde Ankara'da görev yapan yabancı büyükelçilerden Almanya, Maldivler ve Sudan Büyükelçileriyle sırasıyla 4, 12 ve 19 Mart 2026 tarihlerinde görüşmeler gerçekleştirdik. Ülkemizi ilgilendiren konularda ve bölgesel gelişmelere dair fikir teatisinde bulunduk.

Değerli Komisyon üyeleri, bugünkü toplantıda müzakere edilmesi öngörülen 6 teklif dışında Komisyonumuzda esas komisyon olarak görüşülmeyi bekleyen toplam 25 teklif bulunmaktadır. Komisyonumuzda kabul edilmiş olup Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu gündeminde yer alan teklif sayısı ise 113'tür. Bu tekliflerin bir an önce Genel Kurulda görüşülerek kanunlaşması büyük önem taşımaktadır. Çifte vergilendirmenin engellenmesi, yatırımların teşviki, suçluların iadesi, güvenlik iş birliği gibi vatandaşlarımıza hak ve kolaylıklar sağlayan ve ülkemizin menfaatine hükümler içeren bu teklifler içinde bulunduğumuz 28'inci Yasama Döneminde Genel Kuruldan geçmemesi hâlinde kadük hâle gelecek ve yine büyük bir emek zayi olacaktır. Bu durumu siyasi parti gruplarının dikkatine sunuyor ve tüm grupların Genel Kurul gündeminde bekleyen 113 yasa teklifinin bir an önce kanunlaştırılması için gerekli gayreti göstermelerini Komisyon olarak bir kez daha önemle rica ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Evet, basınıma dışarıya davet edebiliriz, basın mensuplarımıza ben bir kez daha teşekkür ediyorum.

Şimdi gündeme geçiyoruz.

Bugünkü gündemimizin 2'nci sırasında uygun bulma kanun teklifleri kapsamında toplam 6 teklifin görüşülmesi yer almaktadır.

Gündemimizin 3'üncü sırasında Yurtdışı Türkler ve Akrabalar Toplulukları Alt Komisyonu Başkanı Sayın SEDA Gören'in yine alt komisyon faaliyetleriyle ilgili Komisyonumuzu bilgilendirmesiyle alakalı bir brifingi yer alacak.

Gündemimizdeki son husus ise Dışişleri Bakanlığımız tarafından yine Bakan Yardımcılarımızın ABD ve İsrail'in İran'a saldırısıyla başlayan savaş ve bölgesel etkileri hakkındaki Komisyonumuzu bilgilendirmeleri olacaktır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 3

Gündem bilgisi ve teklif metinleri 26/3/2026 perşembe günü TBMM uzantılı e-posta adreslerinize de gönderilmiş, ayrıca ellerinde dağıtılmıştır.

1-İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un 2/2994 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2994)¹

BAŞKAN FUAT OKTAY - Uygun bulma kanun tekliflerinin 1'inci sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un 2/2994 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 11/3/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Dışişleri Bakan Yardımcımız sayın Mehmet Kemal Bozay'a veriyorum.

Buyurun sayın Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, Muhterem Komisyon üyeleri; Kuzey Makedonya ile Askerî Çerçeve Anlaşmasını Sayın Millî Savunma Bakanımız Kuzey Makedonya Savunma Bakanı Vlado Misajlovski 23 Ekim 2024'te İstanbul'da imzaladı. Kuzey Makedonya bizim çok yakın özel ilişkilerimiz olan bir Balkan ülkesi, daha önceden anlaşmalarımız da bulunuyordu, 2020 yılında da NATO üyesi oldu. Bu anlaşma kapsamında ilişkilerimizi her alanda askerî, eğitim öğretim, savunma sanayisi, askerî istihbarat, lojistik, askerî tıp ve sağlık hizmetleri, muhabere, elektronik, barışı koruma ve insani yardım hareketleri, arama ve kurtarma, askerî tarih, sosyal, kültürel faaliyetler ve spor faaliyetleri alanlarında iş birliğini artırmak üzere düşünüyoruz. Sayın Başkanım ve Muhterem Komisyon üyeleri; Kuzey Makedonya'yla savunma sanayisinde de git gide artan bağlantılarımız var. Bağlantılar ortak yatırımlara kadar uzanıyor. Makina Kimya Endüstrisi ile Makedonya'daki ATS firması arasında bir ortaklık kurduk. TUSAŞ ve ASELSAN olmak üzere ülkemiz firmaları açısından bir iş potansiyeli mevcut. Kuzey Makedonya'nın helikopter ihtiyaçlarını da GÖKBAY helikopterlerimizle ve ayrıca yine, böyle hafif piyade tabur ihtiyaçlarını da savunma sanayicilerimizle karşılıyoruz. Makedonya, bizim açımızdan çok kritik bir bölgede, bir geçiş noktasında, komşuları Kosova, Arnavutluk, Sırbistan, Bulgaristan, aşağıda Yunanistan. Çok sayıda yatırımımız da var, şirketlerimiz orada, bankamız var, okullarımız var ve bu anlaşmanın her alanda artan ihtiyaçların, aynı zamanda savunma sanayi ve askerî iş birliği alanında da tahkim edilmesi için önemli bir anlaşma olduğunu düşünüyoruz ve anlaşmanın onaylanması hususunu yüce Meclisimizin takdirlerine arz ediyoruz, sunuyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, teklifle ilgili söz almak isteyen veya sorusu olan, görüşü olan arkadaşlarımız varsa buyursunlar.

Derya Hanım, buyurun lütfen.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Sayın Başkan, kıymetli Komisyon üyelerim; gündemimizde yer alan Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması Balkanlardaki stratejik liderliğimizi tarihsel bir derinlikle pekiştirmektedir. Balkanlar, Türkiye için bir gönül coğrafyasından öte, evladıfatihinin ebedî yurdu ve ecdadımızın bizlere bıraktığı en mukaddes mirastır. Osmanlı döneminde ecdadımız asırlarca barışın ve adaletin teminatı olmuştur. Bugün, Balkanlardaki soydaşlarımız geçmişin bir emaneti olmaktan ziyade bölgenin geleceğini inşa eden bir güç olarak varlıklarını sürdürmektedir. Kuzey Makedonya'da yaşayan Türk toplumu bu ülkenin asli unsuru ve toplumsal huzurun da en güçlü güvencesidir. İmzaladığımız bu askerî anlaşma bölgedeki Türk varlığını, koruma müttefikimizi güçlendirme irademizin bir beyanıdır. Yerli ve millî gururumuz BORAN obüslerinin 2025 yılı Haziran ayında Kuzey Makedonya ordusuna başarıyla teslim edilmesi savunma sanayimizin müttefiklerimize sunduğu güvenin en somut örneğidir. Türk mühendisliğinin bu başarısı bölgedeki caydırıcılığımızı teknolojik bir üstünlükle taçlandırmıştır. Balkan Barış Platformu gibi Türkiye'nin öncülüğünde kurulan mekanizmalar bölgesel sahiplenme vizyonumuzu tüm dünyaya ilan etmektedir. Bu anlaşma, ordularımız arasındaki kardeşliği pekiştirerek Türkiye'nin Balkanlardaki istikrar sağlayıcı rolünü güçlendirecektir.

Anlaşmanın onaylanmasının hayırlara vesile olmasını diliyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakbak.

Buyurun Sayın Emre.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli konuklar; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

1. (2/2994) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 4

Bugün, ben yani özel olarak bu Askerî Çerçeve Anlaşması'yla ilgili bir soru sormayacağım çünkü bu türden anlaşmalar zaten askerî ilişkilere hukuki temel taşıyan ve genel itibarıyla da anlaşma metinlerinin birbirlerine çok büyük benzerlikler gösterdiği, bizim de geçmişte Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu anlaşmalara olumlu oy kullandığımız notuyla birlikte benim sorum bugün, malumunuz, şimdi, hem Kuzey Makedonya'yla ilgili hem Sırbistan'la ilgili hem de Arnavutluk'la ilgili 3 anlaşma gündemimizde var. Ben, bu konularla da bu ülkelerle de ilgiliyim yani Sırbistan raportörüyüm Avrupa Konseyinde, Kosova ve Makedonya gibi ülkelerde de seçimlere gittim hatta seçim misyonlarında başkanlık da yaptım. Şöyle bir yani Avrupa'da katıldığımız toplantılarda hep gündeme gelen bir kavram var bu ülkeler bakımından: "Batı Balkan" ve bu "Batı Balkan" kavramı aslında bir yanıyla yani Avrupa genişlemesinin dışında Türkiye'yi bırakmak gibi bir anlamı olan bir kavram maalesef ve yani bizim tarafımızdan yani Türkiye tarafından, Ankara tarafından, Dışişleri Bakanlığımız tarafından yani bu mesele nasıl değerlendiriliyor? Çünkü bu sorunun yanıtının bir yandan da bu ülkelerle Türkiye'nin ikili ilişkileri bakımından da bir önemi var, bunu da doğru şekilde anlamamız gerekiyor. Ben, özel olarak yani bu "Batı Balkan" kavramına nasıl yaklaşıyorsunuz ve "Batı Balkan" tanımı üzerinden Türkiye'nin Avrupa entegrasyonunun dışında bırakılması konusuna nasıl bakıyorsunuz? Bu konularla ilgili ki Mehmet Kemal Bey gibi da Avrupa gündemini yakından takip eden bir diplomatımız buradayken bunu da bir fırsat olarak gördüm, bunu sormak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, sayın muhterem vekilimiz, şimdi Avrupa Birliğinin ve bazı ülkelerin bu konudaki asıl amacı "Güneydoğu Avrupa ülkeleri" kavramını koymaktı, 94'ten beri bu konuda uğraştılar. Biz, sürekli "Balkan" kavramını kullandık. Bugün, bizim bu ülkelerle bir araya geldiğimiz bir platform mevcut, Balkan Barış Platformu. "Batı Balkan" dese de bu işin hani böyle fiziki boyutu varsa da kimyasal boyutu farklı. Balkan, öz Türkçe bizim ecdadımızın oraya geldiğinde isim verdiği bir coğrafi tanım. Bugün eğer Türkmen köylerine giderseniz Antalya'da size "Burası Balkan." derler, üzeri orman kaplı sıradağlara "Balkan" deniliyor. İster "Batı Balkan" ister "Doğu Balkan" denilsin bizim damgamız orada. Biz "Güneydoğu Avrupa ülkeleri" kavramını koydurtmadık, Avrupa Birliği bunun üzerinden de gidiyor. Aslında, bana sorduğunuzda Balkandan kaçamadıkları için Güneydoğu Avrupa ülkelerini koymayıp "Batı Balkanlar" diye bir kestirme yol yaptılar ama bugün biz bunu hiçbir zaman kendi terminolojimizde kullanmıyoruz zaten gittiğimizde de... Sayın Başkanımız bizim millî takımın başarısıyla başlattı konuşmayı. Bosna Hersek'in kazandığı başarı Balkan başarısı olarak kayda girdi. Şimdi, biz bu konuda gayet dirençli duruyoruz ama Sayın Vekilim, dediğim gibi, "Güneydoğu Avrupa ülkeleri" kavramını silerek Batı Balkan kısmında tuttuk, bunu biz kabul etmiyoruz ama "Balkanlar" diyerek gidiyoruz, "Balkan" kelimesi bu bir mühür gibi orada duracaktır. Avrupa Birliğinin tabii, onları entegre etme, üyeliği alma sürecinde yine böyle zorlamaları oluyor. Sizin de buyurduğunuz ve desteğinizi de bizim şükranlarımızla verdiğiniz üzere, bu anlaşmalar bu kavramları da daha tahkim eden anlaşmalar. Biz, bugün ne denirse denilsin Makedonya'da finans dünyasında varız, bütün bölgedeki sağlık konusunda bizim göz hastanemize gidiliyor, çalışmalar yapılıyor, oradaki Halk Bankasının çalışmaları var, üniversitemiz var ve çok sayıda iş insanımız mevcut. Bugün, bizim oradaki Makedon iş insanlarına ya da Türkiye'deki iş insanlarına sorduğumuzda diyorlar nasıl bir bağlantıyı kuruyorsunuz, diyorlar ki Tekirdağ ve Edirne'dekiler "Ya, Ankara da altı saat, burası da altı saat hem Ankara'yla iş yaparım hem burayla." Ondan dolayı, haklısınız, böyle bir çaba oldu ama çabanın geldiği aşamada bizim pozisyonumuz belli.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkürler.

Bir şey ben eklemek istiyorum. Aslında, Dışişleri Bakanlığımızın da devletimizin de bu konudaki politikası net "Batı Balkan" kavramının kullanılmaması noktasında ama ben bir şeyi özellikle ifade etmek istiyorum: Bu tür şeyler böyle kullanılmaması şeklinde başlıyoruz ama belirli bir süre sonrasında yavaş yavaş literatüre girmeye başlıyor, görüşmelere girmeye başlıyor, tutanaklara girmeye başlıyor derken bir bakıyorsunuz, otuz yıl sonra, elli yıl sonra normal kavramsallaşmış oluyor. Buna örnek aslında Orta Doğu, Yakın Doğu, Uzak Doğu da bizim kavramlarımız değil aslında yani Orta Doğu bize orta şey değil, Yakın Doğu bize çok daha yakın, başkaları anlamında yani İngiltere başta olmak üzere, Batı kaynaklı oluşturulan kavramları coğrafi anlamda da biz de kullanıyoruz şimdi, belki o zaman da karşıydık. Buna karşı aslında belki daha bilinçli olarak kendi kavramlarımızın coğrafi anlamda yeniden türetilmesi ve çok daha uzun vadeli, elli yıl, yüz yıllık belki hedeflerle üniversiteler, akademik camia başta olmak üzere ve diplomatik çevreler başta olmak üzere, bunun daha aktif bir politikaya dönüştürülmesi daha uygun olur, olabilir kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Bakkak.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Başkanım, ben de Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Parlamenterler Asamblesinde beş yıl Başkan Vekili olarak görev yaptım. Bu dönemde de yine, Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Parlamenterler Asamblesi üyesiyim, orada da vekilimin dediği konuya gerçekten çok hak veriyorum. Her toplantıda Batı Balkanlarla ilgili bir sunum, bir konuşmacı geliyor ve konuyu yerleştirmek için inanılmaz derecede büyük bir mücadele var ve biz her konuşmamızda da "Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Parlamenterler Asamblesi" diye konunun altını çiziyoruz. Kendi içlerinde de birbirlerini ülke olarak tanımama yönünden dolayı da toplantılarda mesela Türkiye, Ankara olarak değerlendiriliyor, başkentlerle olan bir başlangıç var yani o başkentler kabul ediliyor ülkeler olarak, tanımadıkları için ve bu anlamda biz, gerçekten "Batı Balkanlar" kelimesi olduğunda sanki hep böyle Türkiye'yi dışlayan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 5

ve Balkanları içine alan bir anlayışla olaya yaklaştıkları rahatsızlığımızdan dolayı da sürekli konuyu "Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Parlamenterleri" diye dile getiriyoruz ama çok önemli bir konu daha da bunu etkin hâlde kullanmamız gerekiyor.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - "Güneydoğu Avrupa Ülkeleri" kavramı da...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Aydın, buyurun lütfen.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Tabii, Sayın Başkanın ifade ettiği, bu tabii, map making processleri çok iyi kullanıyorlar, bu güç odaklı tabii, biliyoruz bunu biz. Bu saydığınız kavramlara ilaveten Sayın Bakanımızın da ifade ettiği "Güneydoğu Avrupa" kavramı da yine bir dayatma kavram, yine küçültme kavramı. Yine, birilerini dışarıda, birilerini içirdi tutmaya yönelik şeyler ama biz buna karşı tabii, gerçekten siyasi ve diplomatik bu tür platformlarda mücadele etmenin de bence sürekliliğini kılmak lazım. Yoksa, alternatif olarak biz "Balkan" diyeceğiz ama topyekûn karşımızda hiyerarşik bir kitle var, onlar da öbürünü dayatacaklar. Bence, biz de bunun gündemde tutmak zorundayız diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Komisyonun adı yani Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Parlamenterler Asamblesi, asamblenin adı ama biz hani mümkün olan şekilde Balkanları kullanıyoruz ama yani onda bir nebze varız ama öbüründe hiç yokuz yani Batı Balkanlarda hiç yokuz algısal olarak.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ederim.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Batılı bazı bilim insanları, gerçekten entelektüel kapasitesi yüksek insanlar tam tersi kavramları kullanınca karşı taraf da irite oluyor. Mesela, "Kıta Avrupası" demiyor da diyor ki işte "Uzak Batı, Uzak Avrupa" Bu sefer karşı tarafı rahatsız oluyor, böyle bir kavramsal yoklamaları yapmak lazım bence.

Bilinmeyen Konuşmacı - Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun Kemal Bey.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Efendim, orada belki bir konuyu da daha açıklığa kavuşmak açısından "Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Parlamenterler Asamblesi" denildiğinde Slovenya ve diğerleri de giriyor, oradan böyle biraz da o açıdan da genişletiyorlar. Slovenya diyor ki: "Ben Balkan ülkesi değilim." Ayrılan 6 cumhuriyetten biriydi ama Hırvatistan da o şekilde yaklaşıyor ama sayın vekillerimizin gayet açık şekilde uyardıkları, dikkate getirdikleri üzere, ben hani kendi görüşümden üzeri ormanlarla kaplı, sıradağ terimi, Türk, öz Türkçede olan bir terim olarak orada durduğu sürece sizin buyurduğunuz gibi Batı'yı sildiririz, onu yaparız ama asıl yapılması gereken o kavramların altlarının bu tür anlaşmalarla doldurularak oradaki mevcudiyetimiz.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Başka sorusu, görüşü olan arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 23 Ekim 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2994) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç, İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü'nün özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 6

Ankara
Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2995)²

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 2'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un 2/2995 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 11/3/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, esas Komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali Komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Sayın Bozay, size bırakıyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, muhterem Komisyon üyeleri; burada bir, Sayın Yunus Emre Vekilimizin söylediği gibi, benzer nitelikte bir anlaşma. Ankara'da 20 Şubat 2024 tarihinde Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi toplantısı marjında imzalandı. Arnavutluk, iç hukuk onay sürecini tamamladı 23 Ağustos 2024'te. Bizim bu askerî iş birliğimizin Arnavutluk'la zemini, ahdi zeminini teşkil eden 1992 tarihli anlaşma artık bölgesel ve küresel jeopolitik bakımdan ihtiyaçlara cevap vermediğinden bu Arnavutluk makamlarıyla anlayış iş birliği temelinde yeni askerî çerçeve anlaşmasını hazırladık. Bu anlaşma da benzer niteliklerde. Birlikte, önümüzdeki dönemde, geniş bir kapsama sahip bir anlaşma; askerî eğitim, öğretim, savunma sanayisi, insan kaynakları yönetimi, askerî istihbarat ve sağlık hizmetleri, barışı koruma ve insani yardım harekâtları, birçok konuda içeriği var, maddelerinde de bu var. Bu, Arnavutluk'la NATO kapsamında da iş birliğimiz çerçevesinde gelişen askerî ilişkilerimizi daha sağlam, daha güncellenmiş bir çerçeve anlaşmasına koyuyoruz.

Arnavutluk'la savunma sanayisi iş birliğimiz de giderek daha da gelişmekte. Önemli sütunlarından biri hâline geldi ilişkilerimizde. Askerî-mali iş birliği anlaşması çerçevesinde belli bir, kendilerine şeylerde bulunduk; 15 adet otobüs, 40 adet araç ve böyle Arnavutluk Savunma Bakanlığının ihtiyaçlarına göre hazırladığımız bazı lojistik desteklerde bulunduk. Komando eğitimi veriyoruz; Tiran'da Arnavutluk okulu komando adaylarına eğitim vermekteyiz. Millî Savunma Bakanlığımız ile Arnavutluk Savunma Bakanlığı arasında birlikte 34 personelden teşkil bir ortak bünye var, Bosna Hersek'teki EUFOR Althea harekâtında Türk Manevra Bölüğü bünyesinde katılım sağlıyor Arnavutluk piyade takımı. Ben oraya gidip gördüğümde de çok iyi bir iş birliği gördüm. Yani Bosna Hersek gibi önemli bir yerde, EUFOR Althea'da, birlikte, bizim uhdemizde, bölüğümüzün uhdesinde çalışmalar da gayet iyi ilerliyor.

Aynı zamanda da savunma sanayisinde de birlikte çalışmalarımızın sonucunda ROKETSAN üretimi mühimmat tedarik ediyoruz. Makine Kimya tarafından 105 milimetrelilik obüs tedarikimiz de mevcut. Bizim bunların hepsini daha kapsamlı şekilde de ilerletmek için ticari açıdan, yatırımlar açısından, tarihî açıdan bağlarımız olan Arnavutluk'la bu anlaşmayı da yüce Meclisimizin takdirlerine sunuyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Dışişleri Bakan Yardımcımıza bilgilendirme için teşekkür ediyorum.

Teklif hakkında söz almak isteyen arkadaşımız...

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) - Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen, Sayın Altunyaldız.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sonra da ben Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Peki.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bakan Yardımcılarımıza ve tüm, Komisyonumuza katılan değerli kurum temsilcilerine hoş geldiniz diyorum.

Sayın Başkan, esasen küresel nüfus alanlarının yeniden belirlenmeye çalışıldığı, haritalamaların değiştirilmeye çalışıldığı bir dönemde Arnavutluk'la savunma alanındaki iş birliğimiz hem son derece kıymetli hem de Adriyatik'ten Balkanlara uzanan güvenlik kuşağımızın aslında kilit taşı teşkil etmektedir. Biraz önce haklı olarak kavramlar üzerinde durduk. Aslında düşünceler kavramlarla ifade edilir ve kavramsal yaklaşımlar daha kalıcı ve daha etkileyici olur. O anlamda bu hassasiyeti son derece yerinde görüyorum. Hem Bakan Yardımcımızın açıklamaları hem de milletvekillerimizin bu anlamdaki yaklaşımları ve sizin ortaya koyduğunuz yaklaşım çok kıymetli. Gerçekten her platformda bu tür çalışmalara ihtiyaç var çünkü küresel platformlar bir anlamda diplomasinin kavramlarla ifade edildiği mekânlar, alanlardır. O yüzden, buradaki her türlü hassasiyet son derece yerindedir.

Bu çerçevede, Arnavutluk konusunu kısmen açmak istersem, özellikle Arnavutluk ordusunun -Sayın Bakan Yardımcımızın kapsamlı bir şekilde ifade ettiği gibi- modernizasyonu Türk Silahlı Kuvvetlerinin eğitim ve destek faaliyetleriyle on yıllardır süregelen aslında bir başarı hikâyesidir Balkanlarda. Bugün onay için önümüze gelen bu çerçeve anlaşmada bu köklü ilişkiyi aslında hem hibrit tehditler hem siber savunma hem de yüksek teknoloji transferi seviyesine taşıyacak ve modernize edecek bir yaklaşım ve çerçevedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 7

Türkiye'nin millî savunma sanayisi ürünlerinin Arnavutluk sahasında ifade edildiği gibi aktif olarak yer alması, ikili müttefik arasındaki operasyonel uyumu hem artıracak hem de aslında birlikte operasyona katılma konusunda da gerçekten kabiliyet artırıcı faaliyetler olarak tarihe ve kayda geçecektir. Bu iş birliği, Balkanlarda barışın korunması -ki günümüzde artık barışın korunması ne kadar önemli, herhâlde izaha gerek yok- Türkiye'nin Adriyatik hattındaki jeopolitik etkisinin korunması açısından da son derece vazgeçilmez bir çerçevedir.

Bu gerekçelerle kanun teklifini gerçekten hem çok kıymetli buluyor hem de desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum Sayın Altunyaldız.

Buyurun Sayın Emre.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Ben, yine, bu anlaşmanın verdiği ilhamla bir soru sormak istiyorum: Ya, bir süredir basında da yer alan bir Avrupa Birliği girişimi olarak başlayan ama bizim de stratejik ortak olarak katıldığımız, bilgisi paylaşılan, bir Üç Deniz İnisiyatifi Girişimi konusu var, bu Baltık, Adriyatik ve Karadeniz bağlamında. Ve çok önemli bir açılım Türkiye için hem bu son dönemin anahtar kavramı bağlantısallık, konnektivite açısından önem taşıyor, bir yandan da hani "Avrupa'da güvenlik mimarisi değişiyor." tartışmaları da var. Aramızda bu toplantımıza katılan değerli uzmanlar ve Bakanlık temsilcileri var. Yani bu yanıla Türkiye'nin bu konuya bakışı, Üç Deniz İnisiyatifi konusuna bakışı ve tabii, bu stratejik ortaklığın anlamı tam olarak nedir, kapsamı nedir yani Türkiye açısından bunun önemi nedir? Bu konulardaki görüşleri ben sormak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Vekilimizin de vurguladığı üzere, bu bağlantısallık yeni, asıl açılım. Aslında bu yıllardan beri olan bir şey. Bizim hani geçmiş dönemde de hem deniz hem kara yollarıyla tarihte giden, şimdi hava yollarının da eklendiği ama fiber kablolardan boru hatlarına, enerji boru hatlarına, ticaret akışına kadar yönelen bir yaklaşım. Üç Deniz İnisiyatifi Avrupa Birliği tarafından başlatıldı, sizin de buyurduğunuz üzere. Sonrasında tıkanıklıklar görülünce Türkiye de davet edildi. Özellikle Polonya burada bize destek oldu çünkü bu "üç deniz" dediğiniz eğer baktığımızda o üç denizin dışına çıkamazsanız yani üç denizden biri de Karadeniz, bugün Karadeniz'deki durum Türkiye'nin güvenliği sağlamaması hâlinde iki denizde kalır ama Türkiye'yi devreye soktuğunuzda bu beş denize çıkıyor, Hazar Denizi'ne kadar uzanıyor. Bugün yapılan toplantılarda, böyle bağlantısallıkla ilgili toplantılarda birçok şey konuşuluyor. Sonuçta bizim şirketlerimiz Taşkent'ten Trabzon'a bir güzergâh düzenleyebiliyor. Bu, aslında bizim hani böyle Balkanlarla da bağlantısı şöyle: Osmanlı döneminde bir ince donanma var Sayın Vekilim, bu ince donanmayı aslında bu üç denize ulaşmak için kuruyor Osmanlı. Tuna Nehri üzerinde akan... İnce olmasının sebebi gemilerin daha böyle ince, daha küçük tonajlı gemilerin ya da o zamanki dönemdeki işte yelkenlilerin gidişi dolayısıyla "ince donanma" denmiş, orada korsanlık faaliyetlerini engelliyor. Yani bugün üç deniz çevresinde meydana gelen, gelebilecek güvenlik unsurlarını bizim o dönemde kendi topraklarımızda sağlarken bugün Karadeniz'de aynı şekilde sağlıyoruz. "Stratejik ortaklık" denmesinin sebebi de bizim, bu Türkiye olmadan bu üç deniz açılımlarının sadece kıta içinde kalabileceği ama Türkiye'yi dâhil ettiğinizde, üç denizi bizim iç denizimizden, Ege'den Akdeniz'e taşıyabilmek veya Romanya'nın Köstence, Bulgaristan'ın Varna limanları üzerinden Samsun'a, İstanbul'a bağlanarak akışları sağlayabilmek. Biz bunu stratejik görüyoruz. Bizim kalkınma yolumuzla birleşebileceğini düşünüyoruz. Yarın öbür gün... Ben küçükken hatırlıyorum, işte, arabayla giderken Romen tırları olurdu, Polonya tırları olurdu, geçer, giderlerdi. Şimdi, Anadolu'dan işte Yozgat'a kadar giderlerdi, öbür taraftan E-5'ten İran'a geçerlerdi, giderlerdi başka yerlere. Şimdi bu üç deniz girişimi de intermodal taşımacılıkta yani deniz-kara, karaya çıkardıktan sonra karadan devam etmek önemli veya denizden denize gitmek önemli, bu projenin bizsiz ancak sadece kısıtlı bir Avrupa coğrafyasına hitap edebileceğini düşünüyoruz. Yine, böyle, hani biraz şey gibi olacak ama biliyorsunuz, Ayasofya'da vardır, hep tartışması olur: Vikinglerin bir yazısı var. Onlar da bu yolu kullanarak İstanbul'a gelip orada "Biz buradaydık." yazmışlar. Şimdi, biz, bunu barışçı şekilde, kendi filolarımızı kullanarak, aynı zamanda İstanbul'un hava limanlarını da bir "hub" gibi kullanarak üç deniz projesini intermodal şekilde yürütmek istiyoruz.

Burada ticarî boyutunun dışında güvenlik boyutu da var Sayın Vekilim. Çünkü Karadeniz'in güvenliği bizden soruluyor. Buradaki stratejimiz de Karadeniz'de aidiyet hissiyle kıyı ülkelerinin bu denizden sorumlu olduğu şeklinde. Aksi takdirde, herkesi soktuğumuzda, bölgede 19'uncu yüzyılda yaşanmış savaşlar gibi, sonra buraları yıkıp yakıp gidenler olabilir diyoruz. Burada da NATO bünyesindeki çalışmalarımızda da üç denizin güvenliği ve Karadeniz akışını ne olduğunu, ne bittiğini anlamak için bu projenin içinde yer alıyoruz Sayın Vekilim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Üçüncü...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Evet, Değerli Başkanım, değerli bakanlarım, değerli bürokratlar, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Özellikle, Arnavutluk Askerî Çerçeve Anlaşması hususunda merak ettiğim bir boyut var, onunla ilgili. 2024 senesinde anlaşma imzalanmış, hızlı ilerledik. Çok dinamik bir zamandan geçiyoruz ve dolayısıyla askerî iş birliği konusunda Arnavutluk Başbakanı Edi Rama'nın ilan ettiği iş birliği anlaşmaları var ve bunların içerisinde Lockheed Martin, Thales, Elbit,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 8

Heckler&Koch, Saab, Leonardo-Fincantieri gibi şirketler var ama özellikle Türk şirketlerinden ve Türk savunma sanayisiyle iş birliğinden bahsedilmiyor. Bunun bir sebebi var mı yani özel bir sebebi, onu merak ettim.

İkincisi, yine Arnavutluk savunma sanayisini de geliştirme adına Hırvatistan ve Kosova'yla birlikte zırhlı araç projesi var, bu konuda herhangi bir dahlimiz var mı diye merak ediyorum.

Ve son olarak Paşalimanı Deniz Üssü'yle ya da oradaki limanla, son durumla ilgili bilgi paylaşabilir misiniz diye bir merakla soruları peş peşe dizmiş oldum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Rama'nın, tabii, bazı ifadelerinde, biliyorsunuz hani açık bir şekilde Avrupa Birliğine üye olma saikiyle bazı yaklaşımları olabiliyor ama kendisinin burada da verdiği, burada da yaptığı beyanlarda, Türkiye'nin önemi, Türkiyesiz olamayacağını gösteren ifadeleri var. En son Avrupa Siyaset Topluluğu toplantısında, Sayın Cumhurbaşkanımız olmadan hiçbir şekilde bu toplantının bir sonuç getiremeyeceğini söylemiş ve bunu da açıkça beyanlarında da ifade etmişti. Ama bizim şu anda zaten bir, Arnavutluk'la ROKETSAN üzerinden çalışmalarımız var, SİHA sistemlerimizi teslim ettik. Zaten bu anlaşmanın bir amacı da bunları birlikte yapmak. Sayın Vekilimin bazı saydığı firmalar zaten bizim bazı ortaklıklarımız olan firmalar için doğrusu. Oralarda da ulaşıyoruz Arnavutluk'a.

Paşalimanı konusunda da biz modernizasyonunu yaptık Paşalimanı'nın. Son olarak buraya da hibelerde de bulunduk. Son dönemde bu limanla ilgili hukuki statüyü daha kuvvetlendirmeye çalışıyoruz. Bizim aslında bu anlaşmadan bir hedefimiz de bu limanı, bu anlaşma üzerinden daha aktif nasıl kullanabiliriz, iş birliği kapasitemizi nasıl artırırız?" diye. Bizim, Arnavutluk'la bunları yürütürken bütün bölgelerle efendim, malumunuz, Kosova, Sırbistan için hassasiyet arz ediyor, Sırbistan, Arnavutluk için hassasiyet arz ediyor. Burada, ince bir diplomasiyle hepsine bir şeyler satıp hepsinden bir şeyler alıyoruz. İşin doğrusu, bazen bunların böyle çok "agrandize" edilerek kamuoyunda büyütülmeden, bizim, kendimizin radar altından, özellikle savunma sanayinde bazı projeleri yapmamız daha bir networkümüzü kuvvetlendiriyor. Ama sonuçta herkes biliyor ki bölgede bir sıkıntı olduğunda, başka ülkelerin bölgeyi karıştırma ya da başka bir şekilde yönelmesinde dönüp bakılacak yer Türkiye. Ondan dolayı da savunma sanayinde de Arnavutluk bizi gayet yakın bir ortak olarak görüyor.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de az önce üç deniz bağlantısı, Karadeniz'den bahis oldu. Sayın Bakan Yardımcısı, doğrudan Arnavutluk'la ilgili değil ama gündemde olan bir konu olduğu için eğer bizi aydınlatırsa sevineceğim: Bu, geçtiğimiz hafta içinde gündeme gelen çok uluslu karargâh konusu İstanbul Anadolu Kavağı'nda, Beykoz'da sanırım bununla ilgili çok yorum okuyoruz, çok analiz okuyoruz. Tabii bir de Adana'da 6. Kolordu NATO bünyesinde, ilk söylediğim ama NATO bünyesinde olmayan bir çok uluslu karargâh; hani buradaki hukuki zemini ne, yetki alanı ne, Montrö'yle bir çelişme içerir mi? Böyle yorumlar okuyoruz, var mı, yok mu? Bizi aydınlatırseniz sevinirim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Vekilim, daha önce de söylemiştim: Montrö bizim, geçmişteki diplomatlarımıza, devletimize büyük bir şükranla borçlu olduğumuz bir düzenleme. Bunun delinmemesi için her türlü düzenleme bizim bir güvencemiz, ne tür düzenleme olursa olsun bunun delinmeden yapılması gerekiyor çünkü öbür türlü çok farklı bir ortam ortaya çıkabilir. Bu çok uluslu karargâh ve diğer konular da biraz evvel arz ettiğim üzere, kontrolün bizde olmasını istediğimiz düzenlemeler içinde gitmek istiyoruz. Yarın öbür gün hani böyle bir bölgede ihtiyaç olduğunda, malumunuz, Karadeniz'de son sıralarda da bir sürü hadise oluyor. İşte, gemiler, insansız deniz araçları, diğer şeyler geliyor ama bizim hani NATO yükümlülüklerimizi yerine getirirken hiçbir şekilde bizim ayrı bir düzenlemeyle kendi güvenliğimize halel getirecek bir yaklaşım içinde değiliz. Bütün bunlar daha bir tartışma aşamasında işin doğrusu, belli bir yere gelmeleri vakit alacaktır. Zaten yüce Meclisimize bunları da biz sunarız bu ilerlemeler sağlandığı takdirde. Bizim asıl amacımız bölgesel aidiyet yani Türkiye'nin kendi bölgesinde, kendi iç sularında burada bir kalpgâh olarak Türkiye'yi görürsek bunun bir iç hilali var karasularımız ve diğer yerler, dış hilali de biraz da bizim münhasır ekonomik bölgemiz ve diğer alanlar. Bütün bunları düzgün şekilde kontrol edebileceğimiz bir düzenleme dışında başka bir seçenek olamaz. Ama biz bir başka sefer size bunu daha ayrıntılı da sunarız, daha olgunlaştıkça.

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

başka soru görüş yoksa teklifin tümü üzerinde görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ARNAVUTLUK
CUMHURİYETİ BAKANLAR KONSEYİ ARASINDA ASKERİ ÇERÇEVE
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 9

TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 20 Şubat 2024 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Oylarınıza sunuyorum maddeyi: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisionumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İç Tüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2995) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Seda Gören, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'ın özel sözcüler olarak seçilmesi teklif ederim.

Fuat Oktay
Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin 3'üncü sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/3486) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 21.01.2026 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, 22.01.2026 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Bozay, Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri, Türkiye-Brezilya Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması, 25 Mart 2022 tarihinde Ankara ve Brezilya da eşzamanlı olarak video konferans yöntemiyle imzalanmıştır. Anlaşmanın Brezilya'daki iç hukuk onay süreci tamamlanmış olup ülkemizde onay süreci devam etmektedir. Brezilya, Sayın Başkanım, muhterem üyeler; Latin Amerika ve Karayipler bölgesinde yaklaşık 25 milyar dolarlık savunma sanayi alanında en fazla harcama yapan ülke. Brezilya ile savunma sanayi alanındaki ilişkilerimiz ivme kazanmış durumdadır. Ancak burada iş birliğimizin silah, mühimmat ile öldürücü olmayan malzeme alım-satımın ötesine geçerek ortak projeler ve teknolojiler geliştirilmesi üzerinde duruyoruz. Mevcut durumda TUSAŞ, Brezilya merkezli Akaer Engenharia ve Embraer firmalarıyla mutabakat zaptı imzaladı. TUSAŞ ile Embraer ortak uçak üretim platformu oluşturulması üzerinde çalışıyoruz. Ayrıca, TUSAŞ'ın AKSUNGUR ve ANKA serisi İHA'larının Brezilya ihtiyaçları göz önünde bulundurularak aynı şirketle birlikte üretilmesi konusunda görüşmeler yapıyoruz. Jet motorları bağlantıları var. Öte yandan ROKETSAN, Baykar, Brezilyalı şirketlerle savunma sanayi ürünlerinin satışı konusunda görüşmeler yapıyor.

Son sıralarda bu süreci yakından takip ettiklerini teyit eden üst düzey görüşmelerimiz oldu. Bu anlaşmayla kendi bölgesinde büyük bir güç olan Brezilya'yla, Latin Amerika'yla ilişkilerimizi geliştirme bağlamında da bu anlaşmanın bizim açımızdan önem taşıdığını düşünüp saygılarımızla anlaşmanın onaylanması hususunu Yüce Komisyonumuza, Yüce Meclisimizin takdirlerine sunuyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 10

Saygılarımla.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teklifte ihraç edilen savunma sanayisi çıktılarının üçüncü ülkelere satışıyla ilgili herhangi bir engel belirtilmiyor, "Yapılabilir." deniyor. Şu anda her ne kadar mevcut başkan normal bir insan olsa da bir öncekinin Bolsonaro gibi öngörülemez ve ne yaptığı çok da anlaşılamayan biri olduğu düşünüldüğünde, ve böyle bir kişinin geri dönme ihtimali düşünüldüğünde buna dair bir şerh düşme imkânı veya bir olasılığı düşünülmüdü mi?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, Sayın Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, bizim savunma sanayi uzmanlarımız şimdi arz edecekler. Orada bir şeyimiz var, üçüncü ülkelerle ilgili düzenlememiz var.

SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI BAŞKAN YARDIMCISI İHSAN KAYA - Sayın Başkan, kıymetli üyeler; bu kapsamdaki planlamalar ve satışlarla ilgili olarak ayrıca ek bazı düzenlemeler yapılıyor. Yani bu tarz kapsamlar oluştuğunda bazı teknik kısıtlamaların olduğu, bazı özelliklerin kullanılıp kullanılmama durumlarının olduğu yapılar da dikkate alınarak özel bir içerikte bu tarz ihracatlar gerçekleştiriliyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Oğuz Bey, buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Aynı sorunun devamı olarak sorayım: Yani bizim önümüze tekrar gelecek bir şey mi olacak? Anlaşma imzalanıyor, Genel Kuruldan geçti diyelim, ondan sonraki süreç nasıl olacak? Biraz daha Türkçeleştirirseniz.

SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI BAŞKAN YARDIMCISI İHSAN KAYA - İzniniz olursa Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlığından personelimiz de bununla ilgili bir açıklama yapabilir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI AMERİKA VE AVRUPA ŞUBE MÜDÜRÜ AYŞEGÜL TOKATLI - Sayın başkanım, değerli milletvekillerimiz; biz genel bir anlaşma olarak imzalıyoruz, devamında, özel anlaşmalarda tekrar bir araya geliyoruz ve de teknik görüşmeler yapılıyor ve o zaman da alınan izinler için Savunma Bakanlığımız, Dışişleri Bakanlığımızla da çalışılıyor ve o anlaşmalarda teknik kapsamda o anda izin verebileceğimiz süreçlere de bakılıyor. Akabinde detaylı anlaşmalar yapılıyor. Zaten bütün Bakanlıklarımızın onaylarından da geçerek devam ediyor efendim. Bu sadece genel bir çerçeve anlaşmadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI BAŞKAN YARDIMCISI İHSAN KAYA - İzninizle, teknik karakteristikli ürünler çok farklılık gösterdiği için genel bir çerçevede tanımlamak çok kolay olmuyor. Yani bir hava, hava savunma, kara aracı, motor çok farklılıklar gösterecektir. Genel anlamda ana çerçeveyi oluşturup diğer ürünlerin ihracatına bağlı olarak teknik kısıtlamalar veya diğer yapılar alt detaylarla hazırlanacak diye bir planlamamız var.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum

Buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Şöyle diyebilir miyiz: Sayın Başkanım, "Kurumsal altyapı ikili anlaşmaları yapıldı ama Bakanlık onayıyla işleme tabi tutuldu." diyebilir miyiz?

SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI BAŞKAN YARDIMCISI İHSAN KAYA - Evet efendim, bütün durumlarda öyle zaten.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkürler.

Buyurun Talih Bey.

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Anlaşma 2022'de imzalandı, dört yıl sonra onaya geldi, bu kadar gecikme niçin, bunun sebebi nedir?

BAŞKAN FUAT OKTAY - O bizimle alakalı, Meclisle alakalı yani o sorunun muhatabı bizim aslında, şey değil. Yani gerekçesi de son derece net: Her Komisyon toplantısında -belki dikkatinizi çekiyordur, tutanaklara da bakarsanız- son paragraf hep "Gelen kanun tekliflerine burada emek veriyoruz, çalışıyoruz, Genel Kurula indiriyoruz. Lütfen siyasi grupları bir araya gelelim ve şunları kadük bırakmayalım, bu, ülkemizin ve vatandaşlarımızın çıkarına." diye. Ne yazık ki büyük ihtimalle her yıl geliyor, kadük kalıyor, geri gidiyor. Şimdi, onun için de biz bu şeyimizi ifade ettik ama bize şimdi gelişi 22/01, tarihi de biraz önce ifade etmişim, üç aylık, şu an itibarıyla bize gelişi, meclise ama ne yazık ki bu Meclisimizin sıkıntılarından birisi. Yani Komisyonumuzun çalışıp da Genel Kurula sevk ettiği 113 tane kanun metninin orada beklemesinin hiçbir anlamı yok aslında. Ne yazık ki belki biz Komisyon olarak bunu defalarca ifade etmemize rağmen belki biz anlatamıyoruz, belki yürütme boyutunda ilgili bakanlıklarımız yeteri kadar farkındalık oluşturamıyor ama her bir maddenin arkasında aylarca süren, bazılarında yıllarca süren emek var aslında.

Utku Bey, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim.

Savunma Sanayii Başkanlığımızdan Sayın Başkan yardımcısı ve ilgili bölgenin müdürü olduğu için soracağım. Brezilya'yla ilgili bahsettiler, benim merak ettiğim sizin aslında ilk baştaki sunumunuzda Amerika Birleşik Devletlerine yaptığınız ziyaretle ilgili siz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 11

de vurgu yaptınız. İlgili uzmanları da buradayken ABD'nin ülkemize uyguladığı CAATSA yaptırımları ve diğer yaptırımlar kapsamında son durum nedir, nereye gelindi, nereye gelinmek üzere? Bizi aydınlatırsanız sevinirim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Bozay, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Efendim, bu konuda sürekli bir ilerleme ve ilişkilerdeki bu önleyici CAATSA düzenlemelerine yönelik çalışmalarımız devam ediyor ama şu anda kamuoyuna açıklayabileceğimiz ve şu anda böyle bir özel olarak gideceğimiz bir durumda değiliz. Bunların çalışmaları devam etmekle birlikte onun belli bir süreci var. Sayın Çakırözer'in de sorduğu üzere, aşamalar, basında olanlar var ama o da belki bir başka konuda yine konuşabileceğimiz, belki kapalı bir şeyde konuşabileceğimiz bir konu olabilir efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Aslında bizim kendi ziyaretimizde de bu konu ana gündemlerden birisiydi Komisyon ziyaretimizde de. Bunu hem Senato hem Temsilciler Meclisi, Dışişleri Komisyonu Başkanlarıyla da ilgili üyelerle de çok net konuştuk aslında. Bizdeki izlenim şu: KAAAN motorları zaten yaptırım kapsamında değil ama Kongrenin onayı gerekiyor ve orada bir sorun yaşamayacağız gibi gözüküyor. Bunun için de zaten ilişkilerin sıcak tutulması önemli diye düşünüyorum. Diğer CAATSA boyutu da bir buçuk yıl önce oradaydık, o zamanki yaklaşımla son ziyaretimizde ki yaklaşım arasında çok farklı, çok daha pozitif anlamda farklı bir yaklaşım sergilendiğini gördük. Dolayısıyla, hükümetler arasındaki özellikle devlet başkanları arasındaki ilişkinin de burada son derece kıymetli olduğunu görüyoruz. Bunlar da şu anda zaten ikili görüşmeler de teknik anlamda hem CAATSA hem de diğer bir yaptırımla alakalı ikili görüşmeler, teknik görüşmeler devam ediyor, birtakım teknik sorunlar var, onlarda da ciddi ilerlemeler olduğunu görüyoruz aslında. Ümit ediyoruz bunları geride bırakırız. Bizim ısrarla ifade ettiğimiz CAATSA'da dâhil NATO müttefikleri arasında savunma sanayisine ilişkin yaptırımların olmasının anlamsız olduğu şeklindedir. Bunu da her fırsatta ifade ediyoruz.

Sayın Tan, buyurun.

NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim. Şimdi, bu konular hakikaten hassas konular. Bunlar için belki sizin uygun göreceğiniz bir zamanda yetkili arkadaşlarımızla ayrı bir oturumda sadece bunu değil, bu da hassas bir konu tabii, ama bu dört deniz meselesini anlatmak, mesela, bu Adana'daki Kolordu ve işte, boğazlardaki özel birim, bunlarla ilgili gerçekten kamuoyunun zihnini çok çeşitli açılardan yanlış şekilde meşgul eden birtakım hususlar var, bunları burada eğer açıklarsak. Şimdi, ben gördüm ki arkadaşlarımızda da var mesela, ben biliyorum o kolordunun ve şeyin ne olduğunu, hani, o konularda burada bilgi tabii ki aktarabiliriz ama daha bu işin uzmanı bir arkadaşımız gelip bunları bize anlattırsa iyi olur.

CAATSA'ya gelince, hepinizin bildiği gibi, CAATSA Kongrenin bir tasarrufudur. Kongrede herhangi bir karar alınmadan bu yaptırımların kalkması mümkün değil.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bizim görüşmelerimiz onun için referans...

NAMIK TAN (İstanbul) - Tabii, haklısınız.

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Her türlü karar Kongre onayıyla geçecek zaten.

NAMIK TAN (İstanbul) - Efendim?

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Bütün kararlar yani devlet, yürütme, bakanlar tarafından alınan kararlar ve sunulan katkılar da yine onaya tabi.

NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, şimdi CAATSA konu olduğu için ben CAATSA'yı söyledim. Elbette öyle. Amerika'da Kongrenin onayı olmadan yönetimin 1 sent dahi harcayabilmesi mümkün değildir mesela ama Başkanın özel yetkileri vardır, kendi sorumluluk üstlenebilir ve bunları birtakım işte, bu kısıtlamaları biraz hafifletebilir veya başka birtakım çözümler getirebilir, bu ayrı bir konu. O da işte, siyasi ilişkilere bağlı ama özette söylemek istediğim, biz bu konuları bir oturumda eğer uygun göreceğiniz bir zamanda ayrıca konuşalım yani bu anlaşmalar çerçevesinde vaktimizi alıyor. Bu anlaşmaların bir an önce geçmesi lazım. Sizinle daha önce konuşmuştuk, size katılıyorum. Sadece buradan geçmesi değil, bunların onaylanması da lazım çünkü bunlar çok sorun olan anlaşmalar değil, bunlar rutin anlaşmalar. Bunları Genel Kurulda da bir yolunu bulup süratle geçirmemiz lazım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yolu da açık aslında, kategorize edebiliriz bunları yani askerî anlaşmalar, güvenlik anlaşmaları, çifte vergilendirmenin önlenmesi, hepsini aynı grupta sınıflandırabiliriz. Bununla ilgili de zaten gruplarla da paylaştım bunu, Grup Başkan Vekilleri kendi aralarında veya Grup Başkanları kendi aralarında anlaşabilirlerse bunların hızlandırılmasıyla ilgili belki süreler, görüş, hepsiyle ilgili tek bir görüşme olur ama oylama tek tek yapılır. Süreç de belli aslında. Bu, geçmişte de yapılmış. Bence bunu yapıp geçmekte fayda var yani burada eğer siz buna Cumhuriyet Halk Partisi olarak ve Başkan Yardımcısı sıfatıyla da sıcak bakarsanız, eğer Cumhuriyet Halk Partisini siz organize edebilirsiniz, biz de burada diğer grup olarak AK PARTİ'yi yine bununla ilgili organize edelim, Milliyetçi Hareket Partisi... Aslında tüm siyasi partilerimiz burada, DEM aynı şekilde, İYİ PARTİ aynı şekilde. Tamamını yapabilirsek çok hızlı geçiririz yani biz burada anlaşabilirsek çok hızlı geçer ve beklemesine gerek yok.

NAMIK TAN (İstanbul) - Tamamı zor olabilir yani bunu kabul etmek lazım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Hayır, şerhi olmayan anlaşmalarla ilgili.

NAMIK TAN (İstanbul) - Ama evet, bunlar arasında daha önce belirlemiştik, oturur, konuşur bir liste çıkartır, mesela, onlar üzerinde böyle bir uygulamaya gidebiliriz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bu listelerimiz hazır yani şerhi olmayan, tüm siyasi partilerin "Tamam." dediği. Hemen onları ilk etapta geçirebiliriz. İsterseniz burada karar alalım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 12

NAMIK TAN (İstanbul) - Alalım, biz daha önce almıştık.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Bağlayıcı olmaz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, bağlayıcı anlamında değil yani hemen bundan sonrasındaki ilgili arkadaşlarımızın kendi gruplarıyla istişare etmesi...

NAMIK TAN (İstanbul) - Bir araya gelmesi konusunda.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, Grup Başkan Vekillerini bu gündemle bir araya getirelim ve burada hızlı hareket edelim. Bir sonraki Komisyon toplantımızda da "113 anlaşmanın 80'i geçmiştir." diyelim mesela, güzel bir müjde verelim yürütmeye.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUSA KULAKLIKAYA - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

Genel Kurulda ve Komisyonunda görüşülecek kanun teklifleriyle ilgili biz Bakanlık olarak Meclis Başkanlığıımıza öncelikli anlaşmalarla ilgili bir bilgilendirme yaptık hem sözlü olarak hem de yazılı olarak da ilettik. Çok acil takvime bağladık onları yani takvimsel olarak da önceliklerimizi belirledik. Bunlar dikkate alındığı takdirde süratle sonuçlandırabileceğimizi düşünüyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani biz biraz onun da ötesini konuşuyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUSA KULAKLIKAYA - Bizim açımızdan öncelikleri ilettik efendim, onun bilgisini vermek istedim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani burada Komisyon olarak emek verdiğimiz anlaşmaları, Genel Kurula indirdiğimiz anlaşmaların Genel Kurulda beklemesinin şayet siyasi parti gruplarımız da bunda hemfikirse bir anlamı yok, her biri de ülkeye faydası olan anlaşmalar bunlar.

Buyurun lütfen Sayın Ergun.

METİN ERGUN (Muğla) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, benzer veya aynı konuda söyleyeyim, o tasniften çıkarak şu yapılabilirse belki daha kolay mı olur diye düşünüyorum. Mesela, tarihî coğrafyamızla ilgili anlaşmalar yani az önce geçti iki tanesi, Makedonya ve Kosova, buna benzer anlaşmalar, tarihî coğrafyamız, Türk dünyasıyla alakalı anlaşmalar çok kolay geçer, çerçeve anlaşmalar da aynı şekilde. Diğerleri belki çok ayrıntı kalabilir ama bunlar çoğunlukta zaten gördüğümüz kadarıyla yani baştan itibaren gördüğümüz bu. Bunlar bir de aciliyet arz ediyor çünkü bir coğrafya şekilleniyor son kırk-kırk beş yıldır ve bu coğrafya bizim tarihî coğrafyamız, kültürel coğrafyamız. Dolayısıyla, gruplara bu anlatılabilir. Ben şahsen kendi grubumuza bunu çok rahat bir şekilde anlatabilirim. Böyle bir öncelik tanınırsa daha doğru olur gibi geliyor bana.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Çok teşekkür ediyorum.

Namık Bey, biraz önceki teklifinizle ilgili de belki bir kapalı oturumda bu dediğiniz hususları da detaylı olarak görüşmemiz faydalı olur kanaatindeyim, onu Bakanlığımızla da ilgili kurumlarımızla da değerlendirelim. Belki bu konuda ayrı bir toplantı yapabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

Evet, başka söz almak isteyen arkadaşımız yoksa teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler. Kabul edilmiştir...

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BREZİLYA FEDERATİF CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SAVUNMA SANAYİ İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ
MADDE 1- (1) 25 Mart 2022 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşması'nın "Notalar"la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üçüncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel kurulda Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/3486) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu'nun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere; Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç, İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 13

Fuat Oktay
Ankara
Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 4'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/3483) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyeti'nde BM Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 21/01/2026 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 22/01/2026 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Çevre Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Bozay sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; malumunuz olduğu üzere Birleşmiş Milletler uluslararası düzenlemelerin çok taraflılık ilkesinin güçlü şekilde bulunduğu bir forum ve biz kurucu üyesiyiz. Üç temel sütünü var; barış, güvenlik ve kalkınma. Her BM kurumu ülkemizde faaliyet göstermek için bizimle iş birliği arayışı içinde. Giderek BM'yle süren çok boyutlu ve güçlü iş birliğimiz artıyor. BM Habitat'la ilişkilerimiz de güçlendi. Habitat 1978'de Nairobi'de kurulan ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde insan yerleştirmenin iyileştirilmesi, barınma hakkının desteklenmesi ve sürdürülebilir kentsel gelişimin teşvik edilmesi amaçlı çalışmasıyla yoğun biçimde uğraşılıyor. Çevre ve iklim değişikliği alanında da çalışmaları var. Bu teklif ettikleri BM Habitat Bölge Ofisi ve bizim bu şekilde anlaşma yapmamız, bu anlaşmada öngörülen bölge ofisi Doğu Avrupa, Orta Asya bölgesinde 24 ülkeden sorumlu olacak. Kosova, Rusya Federasyonu, Azerbaycan ve Ukrayna ülke ofisleri de İstanbul'daki bölge ofisine bağlı faaliyet yürütecektir. Bu, bizim açımızdan profilimizi BM içinde ve bölgemizi yükseltecek bir yaklaşımdır.

Sayın Başkanım, uygun görürseniz Çevre ve Şehircilik Bakanlığı temsilcimiz de kendisini tanıtarak bu konuda bir arzda bulunsun.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL TÜZGEN - Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri; ben İsmail Tüzgen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dışişleri Genel Müdürüyüm.

Tabii, malumunuz üzere Türkiye'nin son dönemde afetler sonrası yaşamış olduğu deneyimler, şehircilikte gelmiş olduğu nokta, özellikle 6 Şubat depremleri sonrası bu bilgi, deneyim ve teknik kapasite, aynı zamanda sıfır atık iklim politikaları ve kentsel dönüşümde almış olduğu yol, sosyal konut projeleri özellikle, bu alanlar Birleşmiş Milletler tarafından da takdirle karşılanan noktalar oldu. Hatta Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu İcra Direktörünün şöyle kısa bir cümlesi vardı: "Avrupa'nın on yılda ürettiği sosyal konutu Türkiye bir yılda üretiyor. Bu konuda deneyimlerinizden faydalanmak isteriz." demişti. Bu kapsamda da hem Habitat tarafında hem de bizim Bakanlığımız tarafında şehircilik diplomasisi anlamında ortak bir kararla bölge ofisi kurulmasını arzuladık ve bununla ilgili de çalışmalarını bu aşamaya kadar taşıdık.

Burada aslında bu ofisin kurulmasıyla hem bölgesel uzmanlık merkezi hâline gelmesi hem Türkiye'deki de uzman kapasitenin artması, finansal anlamda da bu bölge ülkelerinde, özellikle Doğu Avrupa ve Doğu-Orta Asya kısmında finansal ve fon dağılımında da rol alınması ve Türkiye'nin sahip olduğu kentsel politika birikimlerini de paylaşılması noktasında çok önemli bir merkez burası. Eğer ülke anlaşması da sizin takdirlerinizle belli bir aşamaya gelirse güzel bir çalışma olacağını düşünüyorum. 4 bölge ofisi var hâlihazırda; bir tanesi Afrika'da, bir tanesi Arap devletlerinden Mısır'da -Arap devletlerini kapsıyor- Asya-Pasifik'te ve Latin Amerika'da var. Tabii, Habitatın Avrupa Kurumlar Ofisi var, New York Ofisi var, Çin'de Pekin Ofisi var ve Moskova'da da Proje Koordinasyon Ofisleri var; Türkiye'de de İstanbul'da bir bölge ofisi olsun istiyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Sorusu olan, görüşü olan arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Özcan.

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Yani, bu ofisin mali yükü nedir, bu hangi bütçeden karşılanıyor?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL TÜZGEN - Şu anda Türkiye'den sadece yıllık 1 milyon dolar gibi bir katkı talep ediliyor, Türkiye 1 milyon dolar katkı koyacak ama burada toplanacak fonlar, hem bağışlardan hem donörlerden alınacak fonlar var. Ayrıca, bir proje paketi oluşturulacak ve bu bölgeye yatırım yapmak isteyen tüm sektörleri kapsayan bir sistem olacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 14

Buyurun Sayın Cupolo...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teklifin 4'üncü sayfasında, 2'nci maddenin ikinci bölümünde Sıfır Atık Vakfı ismen verilmiş, bir de yine (m) maddesinde "Dünya Etnospor Konfederasyonu ile iş birliği içinde" demiş. Sıfır Atık Vakfını anlamakla birlikte -çünkü atıksız, atık üretmeyen kentler fikrinin olabileceğini anlayarak- etnosporun böylesi bir projede nasıl bir misyona hizmet etmesi bekleniyor? Niçin orada ve ismi neden özellikle belirtilmiş?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Temsilcimiz anlatacak efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL TÜZGEN - Şimdi, konular kapsamında baktığınızda hepsi kentsel konular ama kentselin içerisinde gençlerle ilgili kısım, özellikle üzerinde durmak istediğimiz noktaydı. Gençlerle ilgili etnik sporların, özellikle, biliyorsunuz ki etnosporlar da bu bölge için, bizim için önemli bir husus. Bu bölgede yaygınlaşmasını da istediğimiz için aslında etnosporu özellikle ekledik. Özellikle Orta Asya bölgesinde bizim için onlara yönelik beraber yapacağımız bir etkinlik ve çalışma olsun istiyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Başka soru yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN YERLEŞİMLERİ PROGRAMI (UN-HABITAT)
TARAFINDAN TEMSİL EDİLEN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ARASINDA DOĞU AVRUPA VE ORTA ASYA ÜLKELERİ İÇİN
TÜRKİYE CUMHURİYETİNDE BM-HABITAT BÖLGE OFİSİ KURULMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- (1) 14 Aralık 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT) Tarafından Temsil Edilen Birleşmiş Milletler Arasında Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri İçin Türkiye Cumhuriyeti'nde BM-Habitat Bölge Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul Edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Madde 2- (1) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız madde hakkında? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Madde 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İç Tüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/3487) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere İstanbul Milletvekili Seda Gören, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız'ın özel sözcü olarak seçilmesi teklif edelim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5) İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Arasında OECD İstanbul Merkezi Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Yenilenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3595)³

3. (2/3595) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 15

Gündemin 5'inci sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2-3595) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İktisadi İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı Arasında OECD İstanbul Merkezi Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Yenilenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Sayın Kurtulmuş tarafından 13/3/2026 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 16/3/2026 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali Komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz ve Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet Kemal Bozay'a veriyorum.

Buyurun Sayın Bozay.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan ve Komisyonun kıymetli üyeleri, sayın vekiller; OECD ile ülkemiz arasında OECD İstanbul Merkezinin açılmasına ilişkin 31 Mart 2018'de bir mutabakat zaptı imzaladık. Mutabakat zaptı 13 Ocak 2020 tarihinde beş yıllık bir süreyle yürürlüğe girdi ancak küresel pandemi nedeniyle merkezin çalışmaları 2020 yılında başlatılmadı. Bu kapsamda, 2021 yılında başlayan süreçle birlikte ülkemizin gönüllü katkısının ilk taksidi aynı yıl OECD'ye aktarıldı. Bu gecikmeyi telafi etmek ve mutabakat zaptında öngörüldüğü üzere beş yıl süreyle bu düzenlemeyi uygulayabilmeyi teminen 5 milyon euro tutarında bir gönüllü katkı belirlendi. Bunda herhangi bir artışa gidilmeksizin ve ilave mali külfet getirmeksizin mutabakat zaptının bir yıl daha uzatılmasına karar verildi.

Söz konusu protokol kapsamında bu ofisin faaliyetlerine başlaması ve bu şekilde 60'tan fazla ülkeden 3.500 üzerinde katılımcı iştirakiyle 45 uluslararası etkinlik yaptık, ev sahipliği yaptık. Merkez, OECD'nin veriye dayalı politika geliştirme ve istişare misyonunu OECD'nin merkezi dışında sürdürüyor ve burada Avrasya, Latin Amerika, Karayipler, Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Güneydoğu Asya ile Güneydoğu Avrupa bölgesel programları bulunuyor. Biz bu programlara da katkıda bulduk. 10 Nisan 2025 tarihinde 30'dan fazla ülkeden bakan, bakan yardımcısı ve diğer üst düzey katılımıla Yükselen Pazarlar Forumu'nu yaptık. Bu forumun ikincisini de önümüzdeki dönemde, 28-29 Nisan 2026'da gerçekleştireceğiz. Bu konuda kurucu üyesi olduğumuz ve tüm faaliyetlerine aktif biçimde iştirak ettiğimiz OECD'nin Paris dışındaki en büyük ve etkili temsilciliği olan İstanbul Merkezinin faaliyetlerinin kesintisiz devam etmesi bakımından söz konusu protokolün onaylanması hususunu yüce Meclisimizin onayına takdim kılıyoruz.

Saygılarımızla.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen arkadaşımız teklifle ilgili? Yok.

Teklifimizle ilgili maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI ARASINDA OECD İSTANBUL MERKEZİ KURULMASINA İLİŞKİN MUTABAKAT ZAPTININ YENİLENMESİNE İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1- (1) 10 Nisan 2025 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Arasında OECD İstanbul Merkezi Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Yenilenmesine İlişkin Protokol"ün 13 Ocak 2026 tarihinden geçerli olmak üzere onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Madde 2- (1) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Madde 3- (1) Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İç Tüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/3595) esas numaralı Kanun Teklifi'nin komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç, İstanbul Milletvekili Oğuz Üçüncü, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Seda Gören'in özel sözcüler olarak seçilmesi teklif ederim.

Fuat Oktay
Ankara

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 16

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3603)

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 6'ncı sırasında son kanun teklifimiz Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/3603) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 23/3/2026 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 24/3/2026 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere de Komisyonumuzu Sayın Bozay'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkan, saygıdeğer Komisyon üyeleri; Sırbistan'la ülkemiz arasında imzalanan yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşma iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geldiği seviyeyi kurumsal ve hukuki bir zemine daha güçlü bir şekilde oturtmayı amaçlıyor. Daha önce orada büyükelçilik yaptığım için bunun aşama aşama gelişmesini hem kendim gözlemlerim hem de takip ettim. İkili ticaret hacmimiz 2025 yılı itibarıyla 3,4 milyar doları aştı. Orada 530 milyon dolarlık Türk yatırımları var. Otomotiv yan sanayisi, tekstil, müteahhitlik başta olmak üzere birçok sektörde faaliyette bulunan 1.381 firmamız bulunmaktadır. Bu firmalar yaklaşık 9 bin kişiye istihdam vermekte ve aynı zamanda bizim bu otoyol, büyük ölçekli altyapı projelerinde de aktif rolümüz var. Bunların da iş hacmi 2 milyar doların üstünde. Sırbistan'ın ülkemizdeki yatırımları yaklaşık 41 milyon dolar seviyesinde, 125 de Sırp firması var Sırbistan'dan ülkemize yatırımlar 40 milyonda ve bizim bu anlaşmayla ülkemiz firmalarının oradaki çıkarlarını korumamız, daha hukuki zemini kuvvetlendirmemiz açısından bir zemin oluşturacağını düşünüyoruz ve saygılarımızla yüce Meclisimizin takdirine sunuyoruz.

En son Sırbistan'ın Cumhurbaşkanı Aleksandar Vucic geldiğinde de bu konuyu gündeme getirdi. Biraz onların da beklentisini karşılayarak her iki ülkenin yatırımcılarını güvenceye alacak bir anlaşmayı takdirlerinize sunuyoruz efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, anlaşmanın geneliyle ilgili bir sorun görmemekle birlikte, bu tahkim konusu olabilecek uyuşmazlıklarda Sırbistan adına Başbakanlık, Devlet Başsavcılık Ofisi adres gösteriliyor. Ülkemiz adına bilgilendirme makamı olarak Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü tanımlanıyor. Eskiden, biliyorsunuz, Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı vardı, sonra Ticaret Bakanlığımız var hâlâ. Acaba yani bu konuyla eskiden Dış Ticaret Müsteşarlığındaki hukuk müşavirleri ilgileniyordu. Şimdi, adresin Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü olarak tanımlanması noktasında bir izah olur mu? Yani, neden Ticaret Bakanlığı değil de hani, bu konunun uzmanları oradaydı ya da bu hukuk müşavirleri şu anda nerede eski şeydekiler? O anlamda, belki bir bilgilendirme ihtiyacı olabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Sayın Başkanım, Değerli Çakırözer; bu son bizim Cumhurbaşkanlığı sistemimize geçtikten sonra çünkü burada aslında birkaç bakanlık da bu konuyla ilgili. Tabii, şu anda yanımda da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın temsilcileri oturuyor. Bu, kapsamlı bir anlaşma. Bu tür anlaşmalarda genel eğilim Sayın Çakırözer'in söylediği madde şeklinde yapılması. Orada Başbakan var, Cumhurbaşkanı da var ama bizim eski sistem gibi oradaki yetkili durumlar. Biz şu anda o maddede yazan Cumhurbaşkanına bağlı birimimizce bunları takip edip ve bir değişiklik ya da bir farklılık gördüğünde düzenlemeleri yapıp Meclise oradan sunuyoruz efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ergun, buyurun lütfen.

METİN ERGUN (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Burada dikkatimi çeken bir husus oldu, çerçeve 1'inci maddenin 5'inci alt maddesinin (b) bendi şu şekilde: "Sırbistan Cumhuriyeti ile ilgili olarak Sırbistan Cumhuriyeti'nin ulusal kanunları ve düzenlemeleri ile uluslararası hukuk uyarınca üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu alanı ifade eder." denilmektedir. Şimdi, Belgrad'ın anlayışına göre Sırbistan'ın ülke tanımı Kosova'nın Sırbistan'ın bir parçası olduğu niteliğinde. Oysa Türkiye Kosova'yı bağımsız bir devlet olarak tanımış ve ilişkilerini de bu temel üzerinde yürütmektedir. Öğrenmek istediğim esas husus şu: Siz, orada büyükelçilikte yaptığınız için daha iyi cevap verirsiniz Sayın Bakanım. Sırbistan'ın bu anlaşmadaki ülke tanımının benimsenmesi Kosova'yla ilişkilerimiz açısından bir rahatsızlığa yol açar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 17

mi, açabilir mi? Sırbistan'la yaptığımız benzer türdeki anlaşmalarda ülke tanımı hep bu şekilde mi yer almaktadır? Eğer başka anlaşmalar varsa ülke tanımı hep bu şekilde mi yer almaktadır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Bozay...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Bu, malumunuz hâlen sürmekte olan bazı ülkelerin tanıdığı, bazı ülkelerin tanımadığı bir durum, Sayın Vekilimizin gayet isabetli bir şekilde dikkat çektiği bir yaklaşım. Ama biz bu genel maddeyi uluslararası hukukta ayrıntısına girmeden oradaki düzenlemelerde Sırbistan'la Kosova'daki yaklaşımlar konusunda sıkıntı yaratmaması için koyduk.

Bir de bazen tabii, Sayın Vekilim de söyledi, bazı zamanlarda Kosova'nın trafiğini kesebiliyor Sırbistan. Biz, bunu da kullanarak bu tür şeylerde o şeyi açtırıyoruz, gerekli düzenlemeleri yapıyoruz. Ama şu anda 5'inci maddedeki ülke teriminde "ulusal kanunları, düzenlemeleri." derken zaten orası böyle bir köprü ülkesi, Mitrovitsa diye bir kesim var, orada Sırlar bulunuyor, orada onların kanunları geçiyor; köprü'nün öbür tarafına geçiyorsunuz, Arnavut Kosovalılar var. Bu açıdan, bizim oradaki düzenlemelerimiz de Kosova'yla da zaten bu konudaki düzenlemelerimiz mevcut olduğu için bunun herhangi bir hâle getirmeyeceği, genel ifadenin bu şekilde kullanılmasının da önümüzdeki dönem Sayın Vekilim, bir sorun yaratmaması çünkü aksine gittiğimizde anlaşmayı imzalamama durumuna geldik. Dedik ki: Böyle bir şey yapalım hani bazen böyle bir muğlaklıkla "muğlaklık" derken, genel ifadeyi kullanarak önümüzdeki dönem bir sorun çıktığında onu birlikte çözme antantı üzerinden bunu bu şekilde koyduk. Aksi takdirde, anlaşma bizim de çıkarımıza olduğu için yatırımcılarımızın çıkarlarını takip edememe durumuna düşmek istemedik. Yugoslavya dağıldıktan sonra kurulan Yugoslavya Federal Cumhuriyeti ile bir anlaşmamız vardı, o da dağıldı 2008'de, 2001'de yapmıştık anlaşmayı. Bunu daha fazla uzatmadan, bu şekilde genelgeçer bir şeyle anlaşmayı sizlere arz edelim istedik.

Saygılarımla.

Bir de, efendim, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcimizi dinleyelim.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ AHMET HALİT HATİP - Efendim, saygılar sunuyorum.

Efendim, bu YKTK anlaşmaları bizim diğer anlaşmalarımızdan farklı olarak aslında genelgeçer anlaşmalardır ve yatırımcılarımızın haklarını yurt dışında korumayı hedefleyen ve iç hukuk süreçlerine mahal vermeden doğrudan karşılaştıkları bir sorun da uluslararası mahkemelere gitme ve haklarını koruma imkânı veren anlaşmalar. Şimdi, biz yatırımlarımıza baktığımız zaman Sırbistan'daki Türk yatırımlarının son derece arttığını görüyoruz. Aslında, son dönemdeki Sırbistan'ı biz değerlendirdiğimizde 5,4 milyar dolar yatırımla nüfus-yatırım oranında dünyadaki en önemli ülkelerden biri hâline gelmiş durumda ve bizim yatırımcılarımızın da oraya ilgisi artmakta ve bizim burada aslında kazanmaya çalıştığınız durum, şu an artan yatırımcılarımızın haklarını en hızlı şekilde korumak için bu anlaşmayı devreye sokmaya çalışıyoruz.

Efendim, müsaade buyurursanız, bu çerçevede bir hususu daha takdirlerinize arz etmek istiyorum. Yatırımcılarımızdan bize YKTK anlaşmalarını yürürlüğe sokmak için son derece önemli talepler geliyor. Bakanlık olarak, yatırımlardan sorumlu bakanlık olarak, yatırımcılarımızın sorunlarıyla yurt dışında bizzat ilgileniyoruz, bazen şirket temelinde ilgileniyoruz. Sırbistan'da da son derece önemli sorunlar çözdük. Yalnız, bizim bu standart hâle gelmiş YKTK anlaşmalarımızın efendim, bazı bekleme süreleri çok uzun yılları alabiliyor. Eğer yüksek makam uygun görürlerse bekleyen YKTK anlaşmaları için bir oturum veya bir başlık koyup, bekleyen ülkeleri art arda görüşüp çok uzun yıllardır bekleyen YKTK anlaşmalarını yürürlüğe almamızın yatırımcılarımız açısından son derece önemli olduğunu değerlendiriyoruz.

Takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Zaten bugün bu konuyu biz biraz detaylı olarak da görüştük ve de mutat kaldık aslında hemfikir kaldık. Önümüzdeki süreçte belki sadece YKTK değil, genel diğer anlaşmaları da Genel Kuruldan daha hızlı çıkarabilme ümit ediyoruz.

Ben teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan arkadaşım?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Ben soru değil de bu konuya bir ekleme yapmak istiyorum Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen, Sayın Bakbak.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Parlamenterler Asamblesinde de Sırbistan, Kosova olayı her deklarasyonda bizim için önümüzde bir durum, bir sorun; her deklarasyonunun her maddesinde bu sorunla karşı karşıya kalıyor. Sırbistan, özellikle malların Kosova'ya geçişiyle ilgili her maddede önleyici, engelleyici bir tavır içerisinde bulunuyor ve Türkiye bu süreç içerisinde Sırbistan'ı ve Kosova'yı, ikisini birden birleştirici ve destekleyici şekilde rol almaya çok büyük önem gösteriyor.

Ayrıca, bizim Kosova'ya verdiğimiz desteklerde de Türkiye olarak, Cumhurbaşkanımız da başta olmak üzere, Dışişleri Bakanlığımız da yapılan bu anlaşmalarda her zaman Kosova'nın yanında duran ve onları da son derece destekleyici tavır içerisinde yer alıyor. Covid döneminden tutun da diğer, sağlık olsun, askerî olsun, tüm anlaşmalarda da aynı desteği gösteriyor ve Cumhurbaşkanımız iyi niyetle, çok yakın bir yaklaşımda bulunduğu için bu süreci onlar da çok iyi anlıyorlar, bunu anlatmak istedim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 18

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET KEMAL BOZAY - Başkanım, uzatmadan Kosova'yla da YKTK anlaşmamız var. Sayın Vekilimin dediği gibi, o şeyi yapıyoruz. Yine, biraz vecize olacak ama dün üzdük onları biraz ama normalde hakikaten ayrı davranıyoruz, çok yakından davranıyoruz. Bizim bu iki ülkeyle ilişkilerimiz aralarında bir yakınlaşma da getiriyor. Bizzat kendim seyahat ettiğimde gördüm. Elektrik bağlantıları, şirketlerimiz, orada iki ülke arasında bir yumuşak geçişi de sağlayacak projelere de sahipler. Biz "bağlantısallık" derken yatırımlarımızda Kosova ve Sırbistan'ı birleştiren projeler üzerine de dikkatle yoğunlaşıyoruz Sayın Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Yok, dün Kosova'yı üzmedik, iki kardeş ülkenin spor müsabakaları olur. Kosova gitseydi de biz Türkiye gitmiş gibi sevinirdik; Türkiye gidince de Kosova aynı şekilde Türkiye gitmiş gibi sevinecektir, iki kardeş ülkeyiz o anlamda.

Bu vesileyle Kosova'yı da tebrik etmek isterim çünkü ciddi bir başarı gösterdiler, dünkü maçta da son derecede kaliteli bir oyun sergilediler aslında.

Teşekkür ediyoruz tekrar, başka sorusu olan var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SIRBİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 7 Eylül 2022 tarihinde Belgrad'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/3603) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu'nun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç'un özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülmesini bu şekilde, bu hâliyle bitirmiş durumdayız.

Gündemimizin 3'üncü sırasında yer alan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluğu Alt Komisyonunun faaliyetleri var. Bu yıl, bu dönem alt komisyonumuz çok hızlı başladı çalışmalarına.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Başkanım, özür dilerim de bir iki istek var da eğer müsaade ederseniz paylaşmak istiyorum sizlerle.

SEDA GÖREN (İstanbul) - Ben çok özür dilerim, Genel Kurulda konuşmam var, yaklaşık on dakika sonra, bunu yapıp devam edebilirsek Başkanım, çok özür dilerim.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Tamam, sorun değil.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Son söz olarak...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 19

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Olur.

SEDA GÖREN (İstanbul) - Maalesef keşişti dakikalar, saatler.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tamam, buyurun.

Dolayısıyla bu faaliyetlerle alakalı sunum yapmak üzere sözü Alt Komisyon Başkanımız Sayın Seda Gören'e veriyorum.

Buyurun, lütfen.

SEDA GÖREN (İstanbul) - Çok teşekkür ederim Başkanım.

Ben de böyle aslında köpürte köpürte tabiri caizse anlatmak istiyordum ama dediğim gibi, böyle enteresan bir durum oldu.

Şimdi, Genel Kuruldaki önerge saatiyle bu konuşma aynı rast geldi. O yüzden elimden geldiğince detaylı vermeye çalışacağım ama sorunuz varsa da...

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Sen aynı anda ikisini de yaparsın.

SEDA GÖREN (İstanbul) - Yok, onda sıkıntı yok da sorunuz varsa döndükten sonra cevap vereceğim, onu söylemek istedim sadece.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tamam.

SEDA GÖREN (İstanbul) - Gerçekten Başkanımızın da dediği gibi yoğun bir mesaiyle başladık, bütün üyelerimize de çok teşekkür ederiz, katılım çok güzel bir şekilde gidiyor, yaklaşık 2+1, 3 toplantı yapmış olduk; 2 tanesini aynı gün yaptığımız için öyle söylüyorum, bir tanesini de yarın sabah yapacağız.

Biz ilk başta aslında kronikleşmiş problemlerimizle başlamak istedik. Daha doğrusu şöyle, ilk toplantımızı Yurtdışı Türkler Başkanlığımızı, Başkanımız değiştiği için ve geçen dönemde de önceki dönem Başkanımızı dinlemiş olduğunuz için, bir de aradan da bir buçuk sene geçti, biz o bir buçuk sene zarfında olanları, bitenleri biraz daha geniş bir perspektifle dinlemek için Hadi Bey'i misafir ettik. Burada amacımız da şu: İşte, masa başında rapor üreten bir yapı olmaktan ziyade ya da sadece yurt dışı ziyareti gerçekleştiren bir yapı olmaktan ziyade, sahada, gümrük kapılarında, ailelerin yanında olan bir iradeyi temsil ettiğimizi göstermek için, biraz bunun için çabalyoruz, hedefimiz de bu. İlk toplantımızda dediğim gibi, 5 Şubat 2026'da Yurtdışı Türkler Başkanımızı konuk aldık, 24 Şubatta da Millî Eğitim Bakan Yardımcımızı konuk aldık çünkü YTB'yle gerçekleştirdiğimiz toplantımızda kurumun bir devlet aklı olarak yürüttüğü faaliyetlerin somut büyüklüğü gözler önüne serilmiştir. Bugün, Türkiye Bursları Programı 184 ülkeden 160 bine yakın mezunuyla küresel bir marka hâline gelmiştir, bu detaylıca konuşuldu Komisyonumuzda. Her yıl 125 bini aşkın başvuru arasından seçilen en nitelikli 5 bin öğrenci, ülkemize yıllık 5 milyar dolar ekonomik katkı sağlamanın yanı sıra birer fahri elçi olarak yetişmektedir. Bunu buradan tekrar ifade etmek isteriz.

Yine, özellikle gençlerimizin aidiyetini güçlendiren, Türkiye stajları kapsamında ASELSAN ve TUSAŞ gibi dev kurumlarda, yerli gücümüz KAAN gibi projelerin içerisinde yer almalarını stratejik bir kazanım olarak görüyoruz. Yine bunu da konuştuk.

Aynı zamanda bursları ve stajları konuşurken bir teklif de oldu yani sadece Türkiye bursları değil, işte yurt dışındaki Türklerle alakalı çalışma yapan tezlerin, bursların ve programlarının artırılması yönünde yine Komisyon üyelerimizden bir teklif geldi, bu da yine konuşuluyor, paylaşılıyor ilgili kurumlara.

Yine, 2025 yılında Avrupa genelinde kaydedilen 850'den fazla nefret suçuna karşı NESAM (Nefret Suçları ve Ayrımcılıkla Mücadele Portalı) üzerinden yürütülen hukuki mücadeleyi dinledik. Hepimiz bunu millî bir görev olarak addettiğimiz için tabii cankulağıyla dinledik. Gerçekten MEB Bakan Yardımcımızın katılımında da asimilasyona karşı en güçlü kalkınmanın eğitim olduğunu çok iyi biliyoruz ve ilk teknik çalışmamızın da o yüzden Millî Eğitim Bakanlığıyla olmasını istedik. Şu anda 35 ülkede görev yapan 1.768 öğretmenimiz ve 13 ülkede faaliyet gösteren 65 eğitim kurumumuz 13 bin öğrenciye hizmet vermektedir. Dijitalleşme hamlemizin bir parçası olan bizim de aslında çok tanıdık olmadığımız, hepimizin öğrenmesi, bilmesi ve tanınması gereken bir platformla tanıştık biz bu toplantıda, Ülkem Yanında platformuyla. Fiziksel olarak ulaşılamayan yani Türk varlığının, milletimizin, vatandaşlarımızın az olduğu yerlerde 2.300 öğrenciye "on-line" Türkçe ve Türk kültürü dersleri ulaştırılıyor. Biz hatta orada bir öğrencimizi dinledik, 7-8 yaşlarındaydı sanırım, hiç Türkçe konuşamıyormuş daha önce, bu portal üzerinden Türkçe konuşmaya ve Türkçe yazmaya başlamış. Yine, cumhuriyet tarihimizin en köklü insan kaynağı projesi olan 1416 sayılı Kanun yani YLSY olarak bilinen program kapsamında 43 ülkede 2.575 bursiyerimizin stratejik alanlarda ihtisas yaptığını dinledik. Türkçemizin Avrupa'da karne notu olarak kabul edilmesi için yürütülen ALTE akreditasyon süreçleri ve DİLİM platformu gibi projeler dilimizin uluslararası statüsüne tahkim edilmektedir; bunu da tekrar görmüş olduk.

Yarın da aslında bizim için önemli olan başka bir gündem maddesiyle ilgili Diyanet İşleri Başkan Yardımcımızı dinleyeceğiz, yurt dışıyla alakalı Genel Müdürümüz de katılacak, ilgili daire başkanları da katılacak. Nasıl Türkçe ders veren öğretmenlerimizin yurt dışındaki statüsü, oradaki Türkçe eğitiminin Avrupa'da, özellikle Almanya, Fransa... Fransa'da, evet, ortak bir süreç var ama Almanya'da ve Avusturya'da eyaletler arasında farklılıklar gösterdiği için önce Türkçe eğitiminden başladık ama aynı konu işte Diyanet İşleri yani imamların durumuyla da alakalı çünkü her ülkede kanunlar farklı işletildiği için. Yine, Diyanet İşleri Başkan Yardımcımızın yarın sabah 11.00'de... Bütün Komisyon üyelerimizi biz her toplantı öncesi arıyoruz yani Dışişleri Komisyonu üyelerimizi, Alt Komisyon üyesi olsun olmasın, arıyoruz haberdar etmek için. Yine, yarın saat 11.00'de bekliyoruz. İşte, ülke ülke imamların durumu ve kanuni statüleriyle alakalı da bir bilgilendirme dinleyeceğiz, soru-cevap kısmını da yapacağız inşallah.

Bu şekilde Başkanım, 2-3 toplantıda bir bu bilgilendirmeyi yapmayı çok istiyoruz. Soru olursa da dönüşte almayı çok isterim. Genel Kurula izniniz olursa bir gidip gelmek isterim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 20

BAŞKAN FUAT OKTAY - Çok çok teşekkür ediyoruz, memnuniyetle.

SEDA GÖREN (İstanbul) - Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kolay gelsin tekrar.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu Başkanımız Sayın Seda Gören'e brifingleri için, sunumları için teşekkür ediyorum.

Bugünkü gündemimizin 4'üncü sırasında, ABD-İsrail'in İran'a saldırıyla başlayan savaş ve bölgesel etkileri konulu bilgilendirme sunumu var.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bilgilendirme sunumunu Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Musa Kulaklıkaya yapacaklar.

Yine, önceki toplantılarda olduğu gibi, Komisyonumuzun daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirilebilmesi, her türlü sorunun ve cevapların daha detaylı görüşülebilmesi açısından Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturum biçiminde devam edilmesine dair bir önerge var. Ben önergeyi okutup oylarınıza sunacağım, kabul edilmesi hâlinde de kapalı oturum şeklinde devam edeceğiz.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Dışişleri Bakan Yardımcısı Sayın Musa Kulaklıkaya'nın ABD-İsrail'in İran'a saldırıyla başlayan savaş ve bölgesel etkileri konusunda Komisyonumuzu daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirebilmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca kapalı oturuma geçmesini arz ve teklif ederiz.

1/4/2026

Ziya Altunyalız
Konya
Mahmut Rıdvan Nazırlı
Elâzığ
Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul

Ceyda Bölünmez Çankırı
İzmir
Ceylan Akça Cüpolo
Diyarbakır
Talih Özcan
Düzce

Ahmet Fethan Baykoç
Ankara
Kamil Aydın
Erzurum
Metin Ergun
Muğla

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe: Önergeyle görüşülen konunun hassasiyeti nedeniyle ortaya çıkan durum karşısında görüşmelerin daha güvenli bir ortamda, sınırlı sayıda kişinin katılımıyla yapılmasını sağlamak ve müzakereleri belli bir düzen içinde sonuçlandırmak amaçlanmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dolayısıyla toplantımıza kapalı oturum şeklinde devam ediyoruz. Yine, bu çerçevede, İç Tüzük'ümüz çerçevesinde de toplantıda bulunmaması gereken arkadaşlarımızı dışarıya davet ediyoruz.

Kapanma Saati: 16.05

(Kapalı oturuma geçildi)

İKİNCİ OTURUM
(Kapalıdır)

ÜÇÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 18.54

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

---0---

BAŞKAN FUAT OKTAY - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca alınan kapalı oturum kararının kaldırılmasına ve açık toplantı düzenine geçilmesine ilişkin olarak Başkanlığımıza verilen bir önerge bulunmaktadır.

Önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Sayfa: 21

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Dışişleri Bakan Yardımcısı Sayın Musa Kulaklıkaya'nın "ABD-İsrail'in İran'a Saldırıyla Başlayan Savaş ve Bölgesel Etkileri" konusunda Komisyonumuzu daha sağlıklı ve güvenli bir şekilde bilgilendirebilmesi için TBMM İçtüzüğü'nün 32'nci maddesi uyarınca alınan kapalı oturum kararının kaldırılmasını ve açık toplantı düzenine geçilmesini arz ve teklif ederiz.

Ziya Altunyaldız
Konya

Ceyda Bölünmez Çankırı
İzmir

Ahmet Fethan Baykoç
Ankara

Mahmut Rıdvan Nazırlı
Elâzığ
Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul

Ceylan Akça Cüpolo
Diyarbakır
Talih Özcan
Düzce

Kamil Aydın
Erzurum
Metin Ergun
Muğla

Gerekçe:

Önergeyle, daha önce kapalı oturuma ilişkin alınan kararı ortadan kaldırmak ve müzakerelerin açık bir şekilde yapılabilmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - "ABD-İsrail'in İran'a Saldırıyla Başlayan Savaş ve Bölgesel Etkileri" konulu bilgilendirme sunumları için, hem detaylı sunumları hem de tüm sorulara detaylı şekilde verdikleri cevaplardan dolayı Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Musa Kulaklıkaya'ya ve tüm ekibine yürekten teşekkür ediyorum. Aynı şekilde, Dışişleri Bakan Yardımcımız Mehmet Kemal Bozay'a ve yine, tüm kurumlarımızın değerli temsilcilerine, Komisyon üyelerimize teşekkür ediyorum. Sabırlarından dolayı da teşekkür ediyorum, beş saatlik bir toplantı oldu ama güzel de oldu. Yani detaylı bilgilendirme Komisyon üyelerimiz açısından da önemli ve karşılıklı bilgilendirme, görüş ve önerilerin Bakanlığımıza iletilmesi açısından da önemli diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, gündemimizde yer alan tekliflere ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Komisyonumuzda bugün kabul edilen kanun tekliflerine muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin şerhlerini en geç 3 Nisan 2026 Cuma günü saat 15.00'e kadar Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyoruz.

Gündemimizde görüşülecek başka bir konu bulunmamaktadır.

Sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yoksa Dışişleri Komisyonunun 28'inci...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Bir husus var Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen Sayın Üçüncü.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Değerli Başkanım, Değerli Bakanım buradayken daha sonra yazılı cevap vermek suretiyle, çifte vatandaşlık meselesi müsaade edildikten sonra, yurt dışında yaşayan insanlarımızın, mavi kart sahiplerinin tekrar Türk vatandaşlığına geçişiyle ilgili aktüel rakamları yazılı olarak talep ediyorum müsaadenizle.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Üçüncü, bu bilgilendirme sadece size değil bütün Komisyonumuza...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Hepimize, hepimize...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tabii tabii, Komisyona.

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Bir de şu an Meclis gündeminde olan, Genel Kurulda tartıştığımız yasa teklifinin 16'ncı maddesinde, askerlik bedelinin, dövizli askerlik bedelinin yükseltilmesi öngörülüyor. Bakanlığımızın bu konuyla ilgili, vatandaşlıktan çıkış ya da yeniden vatandaşlığa girme noktasında bu artışın olumsuz etkisi olup olmadığını değerlendirmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyoruz.

Bakanlığımız gerekli notları aldılar.

Dışişleri Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 21'inci Toplantısını kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize, Bakan Yardımcılarımıza ve Bakanlıklarımızın çok değerli temsilcilerine bir kez daha teşekkür ediyorum.

İyi akşamlar, iyi çalışmalar diliyorum.

Kapanma Saati: 18.58